

I. gimnazija v Celju, Kajuhova 2, 3000 Celje

ODNOS GIMNAZIJCEV DO ZNANJA TUJIH JEZIKOV

RAZISKOVALNA NALOGA

PODROČJE: sociologija

Avtorica: Eva Esih

Mentorici: prof. Lilijana Hindel
prof. Nina Trojner

*Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, 2015*

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem, ki so kakor koli pomagali pri nastanku raziskovalne naloge.

Zahvalila bi se vsem anketiranim dijakom, dijakinjam ter profesorjem za izpolnitev anketnih vprašalnikov. Prav tako bi se rada zahvalila nemškemu lektorju Marku Wolfu in angleškemu lektorju Gerardu Britovšku, ki sta privolila v intervju.

Iskrena hvala mentoricama, Lilijani Hindel, profesorici psihologije, in Nini Trojner, profesorici sociologije, za trud, čas, potrpežljivost, usmerjanje, pomoč in svetovanje. Zahvaljujem se tudi koordinatorici prof. Nataši Marčič. Hvala Alenki Brezovšek za pomoč pri prevodu povzetka v angleščino ter profesorici Poloni Škornik za pomoč pri prevodu povzetka v nemščino.

Za lektoriranje se najlepše zahvaljujem profesorici Ireni Robič Selič.

Hvala vsem, ki ste me pri delu spodbujali.

POVZETEK

Jezik je najpomembnejši in najbolj razširjen znakovni sistem; od njega je odvisna vsa človeška tehnologija, civilizacija in kultura.

V nalogi sem želela raziskati odnos gimnazijcev do znanja tujih jezikov, saj menim, da je znanje tujih jezikov danes zelo pomembno. Želela sem ugotoviti, ali so dijaki z učenjem tujih jezikov pričeli že pred vstopom v osnovno šolo in ali otroške risanke in najstniške nadaljevanke v tujih jezikih pripomorejo k temu, da dijaki bolje govorijo več tujih jezikov. Želela sem preveriti, kako so dijaki zadovoljni z izbiro tujih jezikov, ki jih ponuja šola, in kateri dejavnik najbolj vpliva na uspešnost učenja tujega jezika. Zanimalo me je tudi, kakšen pomen pripisujejo dijaki znanju tujih jezikov in zakaj se jih učijo. Z dosegljivo literaturo, s statističnimi podatki, z anketiranjem in intervjuvanjem sem ugotovila, da se večina dijakov tujih jezikov ni pričela učiti pred začetkom osnovne šole in da znanju tujih jezikov pripisujejo velik pomen. Ugotovila sem tudi, da je večina dijakov zadovoljna z izbiro tujih jezikov, ki jih ponuja šola.

Predlagam, da se v prihodnje naredijo še podobne raziskave, v katere bi vključili dijake vseh celjskih srednjih šol, saj bi s tem povečali reprezentativnost vzorca; anketirala sem namreč izključno gimnazijce.

KLJUČNE BESEDE:

tuji jeziki, predšolsko učenje tujih jezikov, odnos do tujih jezikov, uporaba tujih jezikov

ABSTRACT

Language is the most important and most widely used sign system; the entire human technology, civilization and culture depend on it.

In this work I wanted to explore the relationship that grammar school students have to the knowledge of foreign languages, because I think that the knowledge of foreign languages is very important. I wanted to find out whether students started learning foreign languages before the beginning of school and if children's and teenage cartoon series in foreign languages contribute to the fact that students are better in speaking several foreign languages. I wanted to check how the students are satisfied with the choice of learning foreign languages offered by the school and what factors affect the most to the success of learning a foreign language. I was also wondering about the importance of knowledge of foreign languages for the students and why they learn foreign languages. With the help of available literature, statistics, surveys and interviews, I found out that the majority of students haven't started learning languages before the beginning of primary school that the students' knowledge of foreign languages has a great importance and mainly due to that reason they learn foreign languages. I also found out that the majority of students are satisfied with the choice of learning foreign languages offered by the school.

I suggest that in the future additional research is made in this field, which would include students of all secondary schools in Celje, since this would increase the representativeness of the sample, as I interviewed exclusively grammar school students.

KEY WORDS: foreign languages, pre-school learning of foreign languages, attitude towards foreign languages, the use of foreign languages

ZUSAMMENFASSUNG

Die Sprache ist eines der wichtigsten und verbreitetsten Zeichensysteme, wovon die menschlichen Technologie, Zivilisation und Kultur abhängen.

Ziel meiner Forschungsarbeit war, das Verhältnis der Gymnasiasten zu Fremdsprachen zu untersuchen, da ich der Meinung bin, dass Fremdsprachenkenntnisse heute sehr wichtig sind. In meiner Forschungsarbeit wollte ich feststellen, ob Gymnasiasten schon vor ihrer Einschulung mit dem Fremdsprachenlernen begonnen haben und ob Zeichentrickfilme und Jugendserien in Fremdsprachen dazu beigetragen haben, dass sie heute mehrere Fremdsprachen besser beherrschen. Ein weiterer Aspekt meiner Untersuchungen war zu überprüfen, ob Gymnasiasten mit der Auswahl an Fremdsprachen an den Schulen zufrieden sind und welcher Faktor am meisten zum erfolgreichen Fremdsprachenlernen beiträgt. Mich interessierte auch welche Bedeutung die Fremdsprachenkenntnis für Gymnasiasten hat und warum sie Fremdsprachen lernen. Mit Hilfe von der zur Verfügung stehenden Literatur, Statistikdaten, Befragungen und Interviews konnte ich feststellen, dass die Mehrzahl der Gymnasiasten mit dem Fremdsprachenlernen nicht vor der Einschulung begonnen hat, dass für die Gymnasiasten die Fremdsprachen von großer Bedeutung sind und sie deswegen Fremdsprachen auch lernen. Ich konnte auch feststellen, dass die Mehrzahl der Gymnasiasten mit dem Fremdsprachenangebot an den Schulen zufrieden ist.

Ich schlage vor, dass man in der Zukunft dieses Fachgebiet zusätzlich erforscht und es auf alle Schüler der Mittelschulen in Celje erweitert. So könnte man die Repräsentativität des Musters erhöhen, da sich meine Forschungsarbeit nur auf Gymnasiasten bezogen hat.

DIE SCHLÜSSELWÖRTER: die Fremdsprachen, die Beziehung zu den Fremdsprachen, der Gebrauch der Fremdsprachen, die vorschulische Bildung

KAZALO

ZAHVALA.....	2
POVZETEK	3
ABSTRACT	4
ZUSAMMENFASSUNG.....	5
KAZALO	6
KAZALO GRAFIKONOV	7
KAZALO SLIK.....	8
1 UVOD	9
1.1 Oprelitev problema	9
1.2 Cilji in hipoteze	10
1.3 Izbor in predstavitev raziskovalnih metod.....	11
2 TEORETIČEN DEL.....	12
2.1 Kaj je jezik?.....	12
2.2 Materinščina	13
2.3 Tuji/drugi/dodatni jezik.....	13
2.4 Učenje.....	13
2.5 Pomen motivacije za učenje in delo	16
2.5.1 Motivacija učenja tujega jezika na zgodnji stopnji	16
2.6 Učenje tujih jezikov.....	17
2.6.1 Čas za začetek učenja	17
2.7 Jeziki v Evropi.....	20
2.8 Učenje tujih jezikov v Sloveniji	21
2.9 Evropski dan jezikov	25
3 EMPIRIČNI DEL.....	26
3.1 Anketa (dijaki in dijakinje).....	26
3.1.1 Opis vzorca raziskave.....	26
3.1.2 Opis merskih instrumentov.....	26
3.1.3 Opis postopka zbiranja podatkov	27
3.1.4 Analiza in interpretacija rezultatov	27
3.2 Anketa (profesorji)	42
3.2.1 Opis vzorca raziskave.....	42
3.2.2 Opis merskih instrumentov.....	42
3.2.3 Opis postopka zbiranja podatkov	42

3.2.4	Analiza in interpretacija rezultatov	43
3.3	Intervju	49
4	RAZPRAVA	53
4.1	Vrednotenje zastavljenih hipotez	53
5	ZAKLJUČEK.....	59
6	VIRI IN LITERATURA.....	61
6.1	Knjižni viri	61
6.2	Internetni viri.....	61
6.3	Viri slik.....	62
7	PRILOGE	63
7.1	Anketni vprašalnik (dijaki).....	63
7.2	Anketni vprašalnik (profesorji)	66
7.3	Intervju	68
7.4	Interview.....	70
7.5	Interview.....	72

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1: Delež anketirancev po spolu	27
Grafikon 2: Delež anketirancev po starosti	28
Grafikon 3: Katere jezike se учиš v šoli?	28
Grafikon 4: Ali se учиš kakšnega tujega jezika izven šole?.....	29
Grafikon 5: Kako dolgo se že учиš angleščino, nemščino, španščino ali kateri drug tuji jezik?	30
Grafikon 6: Ali si z učenjem tujega jezika pričel/-a že pred vstopom v osnovno šolo?.....	31
Grafikon 7: Ali si kdaj gledal/-a risanke in nadaljevanke v tujem jeziku brez slovenskih podnapisov?	32
Grafikon 8: Ali meniš, da so risanke in nadaljevanke v tujem jeziku pripomogle k temu, da dobro govoriš tuji jezik?	32
Grafikon 9: Kako se учиš tuje jezike?	33
Grafikon 10: Ali si zadovoljen/-a z izbiro tujih jezikov, ki jih ponuja šola?.....	34
Grafikon 11: Bi si želel/-a, da bi šola uvedla učenje še katerega drugega tujega jezika?	35
Grafikon 12: Kaj po tvojem mnenju najbolj vpliva na uspešnost učenja tujega jezika?	36
Grafikon 13: Kako starši vplivajo na tvoje učenje tujih jezikov?	37
Grafikon 14: Kako učitelj vpliva na tvojo motivacijo za učenje tujih jezikov?	38
Grafikon 15: Kako pomembno se ti zdi znanje tujih jezikov?	39
Grafikon 16: Kje ti bo po tvojem mnenju znanje tujih jezikov pomagalo?.....	40
Grafikon 17: Zakaj se учиš tuje jezike?	41
Grafikon 18: Kateri tuji jezik poučujete?	43
Grafikon 19: Kateri tuji jezik poučujete?	43
Grafikon 20: Kaj po vašem mnenju vpliva na dobro znanje tujega jezika?	44

Grafikon 21: Ali menite, da so se dijaki, ki sedaj dobro govorijo tuje jezike, osnov jezika naučili že pri gledanju risank in nadaljevanj brez slovenskih podnapisov?	45
Grafikon 22: Ali menite, da s poučevanjem vplivate na dijake pri učenju tujih jezikov?	46
Grafikon 23: Kako po vašem mnenju vplivate na dijake pri učenju tujih jezikov?	46
Grafikon 24: Ali menite, da so dijaki zadovoljni z izbiro učenja tujih jezikov, ki jih ponuja šola?	47
Grafikon 25: Kaj menite, kako pomembno se dijakom zdi znanje tujih jezikov?	48

KAZALO SLIK

Slika 1: Jeziki sveta	12
Slika 2: Večjezična Evropa	20
Slika 3: Delež mladine pri učenju tujih jezikov v Sloveniji	22
Slika 4: Grafični prikaz prebivalcev s slovenščino kot maternim jezikom (po spolu in starosti v Sloveniji)	23
Slika 5: Evropski dan jezikov	25

1 UVOD

1.1 Opredelitev problema

»Kolikor jezikov znaš, toliko veljaš.«

(pregovor)

Znanje več tujih jezikov in sporazumevanje v različnih jezikih je že vsakodnevno dejstvo za večino ljudi v razvitem delu sveta in je tako tudi ena od najbolj zaželenih življenjskih spretnosti. Znanje vsaj enega tujega jezika postaja še kako pomembno na številnih področjih človekovega delovanja, saj imamo ljudje več stika s tujci - bodisi na domačih bodisi na tujih tleh - kot kdaj koli prej. Zato lahko od 90. let 20. stoletja naprej govorimo o globalizaciji. Globalizacija vpliva na različne kulture in s tem tudi na kulturno raznolikost le-teh. Vsakodnevno izumirajo jeziki, ki so bili v rabi več stoletij. Zaradi globalizacije se je angleščina uveljavila kot svetovni sporazumevalni jezik in prav zaradi tega lahko sledimo globalnemu komunikacijskemu pretoku informacij. Posledično lahko vsi na svetu spremljamo iste televizijske programe v tujih jezikih in imamo dostop do tujih spletnih strani z novicami. Naj izpostavim še dejstvo, da je Slovenija ena izmed 28 držav v Evropski uniji, ki ima dandanes vlogo institucionalizirane povezave na nadsionalni ravni, kjer imamo ljudje več možnosti, da prihajamo v stik z drugimi kulturami. (Vir 5)

Menim, da je znanje jezikov veliko bogastvo vsakega posameznika, saj omogoča medsebojno komunikacijo in sklepanje novih poznanstev, spoznavanje tujih kultur, krajev ter delovno in študijsko mobilnost. Pomaga nam lahko tudi pri opravljanju poklica, stalnem strokovnem izpopolnjevanju in spremljanju razvoja izbrane stroke v svetu, zasebnih potovanjih in pri kvalitetnejšem preživljanju prostega časa. Različne raziskave namreč kažejo, da ljudje, ki govorijo več jezikov, lažje rešujejo svoje težave, saj kdor spregovori v tujem jeziku, pogleda na življenje še z drugačnega zornega kota. Številni psihologi ugotavljajo, da znanje tujih jezikov krepi samozavest. Če povzamem, znanje tujih jezikov je danes zelo pomembno.

V svoji nalogi sem raziskovala odnos gimnazijcev do znanja tujih jezikov, saj menim, da je poznavanje tujih jezikov izredno pomembno v času, ko se svet globalizira. Želela sem raziskati, ali so dijaki z učenjem tujih jezikov pričeli že pred vstopom v osnovno šolo in ali otroške risanke in najstniške nadaljevanke v tujih jezikih pripomorejo k temu, da dijaki bolje govorijo več tujih jezikov. Želela sem preveriti, kako so dijaki zadovoljni z izbiro tujih jezikov, ki jih ponuja šola, in kateri dejavnik najbolj vpliva na uspešnost učenja tujega jezika. Zanimalo me je tudi, kakšen pomen dijaki pripisujejo znanju tujih jezikov in zakaj se učijo tuje jezike. Poleg mnenj dijakov me je zanimalo tudi mnenje profesorjev, ki poučujejo tuje jezike, in mnenje dveh tujih lektorjev, ki učita na naši gimnaziji, saj sem lahko z njihovimi mnenji in odgovori še dodatno podkrepila dobljene rezultate dijakov.

Za to nalogo sem se odločila, ker me tuji jeziki zanimajo in ker se zavedam velikega pomena znanja tujih jezikov v današnjem času. Poleg tega sem prepričana, da mi bodo podatki, pridobljeni v raziskovalni nalogi, v pomoč pri nadaljnjem študiju.

1.2 Cilji in hipoteze

CILJI

V raziskovalni nalogi sem želela ugotoviti:

- ali so dijaki z učenjem tujih jezikov pričeli že pred vstopom v osnovno šolo;
- ali otroške risanke in najstniške nadaljevanke v tujih jezikih pripomorejo k temu, da dijaki bolje govorijo tuje jezike;
- kako so dijaki zadovoljni z izbiro tujih jezikov, ki jih ponuja šola;
- kateri dejavnik najbolj vpliva na uspešnost učenja tujega jezika;
- kakšen pomen dijaki pripisujejo znanju tujih jezikov;
- zakaj se dijaki učijo več tujih jezikov.

HIPOTEZE

Pred izdelavo raziskovalne naloge sem zastavila nekaj hipotez in jih med raziskovanjem potrdila ali ovrгла.

Hipoteza 1: Večina dijakov je z učenjem tujih jezikov pričela že pred vstopom v osnovno šolo (npr. v vrtcu).

Hipoteza 2: Večina dijakov, ki zelo dobro govori tuje jezike, se je osnov jezika naučila med gledanjem tujih risank in nadaljevanek.

Hipoteza 3: Večina dijakov je zadovoljna z izbiro tujih jezikov na šoli.

Hipoteza 4: Na uspešnost učenja tujega jezika najbolj vpliva nadarjenost za učenje tujih jezikov.

Hipoteza 5: Večina dijakov učenju tujih jezikov pripisuje velik pomen.

Hipoteza 6: Večina dijakov se več tujih jezikov uči, ker meni, da jim bo znanje jezikov najbolj pomagalo pri iskanju zaposlitve.

1.3 Izbor in predstavitev raziskovalnih metod

Pri raziskovalnem delu sem uporabila naslednje metode dela:

- pregled literature,
- anketiranje in analiza anketnega vprašalnika,
- intervju in
- statistična obdelava podatkov.

Pri raziskovanju sem si pomagala s sekundarnimi viri, torej s knjigami, članki v strokovnih revijah in z diplomskimi nalogami na temo tujih jezikov. Literaturo sem poiskala v Osrednji knjižnici Celje in Osrednji knjižnici Šentjur, pri iskanju podatkov sem si pomagala tudi s spletom.

Izvedla sem tudi strukturiran intervju z lektorjema tuje narodnosti, ki na I. gimnaziji v Celju poučujeta nemščino in angleščino, ter med dijake in profesorje razdelila anketne vprašalnike (tema je bila enaka, anketna vprašalnika pa ne). Pridobljene podatke sem statistično obdelala. Vsaka izmed metod ima svoje prednosti in slabosti, ki jih bom ovrednotila v nadaljevanju, vendar skupaj tvorijo celoto in dajejo dovolj širok pogled na raziskovalni problem.

1. Raziskovanja sem se lotila s prebiranjem različne literature o tujih jezikih, osredotočila sem se predvsem na znanje in učenje le-teh. Prednost tovrstnega raziskovanja je, da so viri zelo zanesljivi, saj so njihovi avtorji večinoma strokovnjaki iz psihologije, sociologije in medicine, kar mi je dalo precej širok vpogled v temo raziskovanja, čeprav sem se raziskovanja lotila s sociološko-psihološkega vidika.

2. Metoda spraševanja – strukturiran intervju in anketa. Anketo sem razdelila med dijake vseh štirih letnikov I. gimnazije v Celju, anketirala sem 284 dijakov. Z anketo sem pridobila podatke o dejavnikih, ki naj bi po mnenju dijakov na učenje tujih jezikov najbolj vplivali ter razloge, zakaj se dijaki učijo tuje jezike. Zanimalo me je predvsem njihovo osebno mnenje o vrednotenju znanja tujih jezikov. Z anketo, na katero mi je odgovorilo 14 profesorjev, ki poučujejo tuje jezike na naši šoli, pa sem pridobila še profesorski pogled na to temo, s čimer sem še dodatno podkrepila mnenje dijakov. Opravila sem tudi strukturiran intervju s tujima lektorjema, in sicer z naravnim nemškim in angleškim govorcem. Ta metoda ima namreč veliko prednosti: omogočila mi je vpogled tujca, ki lahko slovenske razmere, kar se tiče znanja tujih jezikov, primerja s svojimi in jih vrednosti čisto nepristransko. Menim, da je to ključno dopolnilo anketo, na katero so odgovarjali dijaki ter profesorji in hkrati tudi pomembno dopolnilo podatke ter teoretične razlage, ki sem jih pridobila iz sekundarnih virov.

2 TEORETIČEN DEL

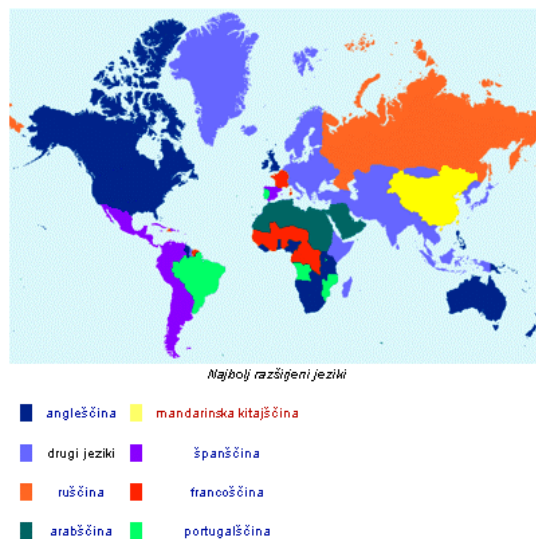
2.1 Kaj je jezik?

Jezik je najpomembnejši in najbolj razširjen znakovni sistem; od njega je odvisna vsa človeška tehnologija, civilizacija in kultura. Njegova uporaba zahteva usklajevanje silno zapletenih telesnih in miselnih dejavnosti. Ker so le-te navadno podzavestne, se nam jezik običajno zdi nekaj samoumevnega, prozorni posrednik, s pomočjo katerega razmišljamo in spoznavamo svet.

Jeziki so bistveni del dediščine človeštva, za vsako ljudstvo ali narod je jezik temeljnega pomena in bistveni del kulture. Na svetu je več kot 6.900 jezikov. Po podatkih, objavljenih na spletnih straneh UNESCO, je več kot 50 % teh jezikov ogroženih, 90 % ni zastopanih na internetu in vsaka dva tedna eden izmed jezikov »izgine«. Po mnenju UNESCO je za preživetje jezika potrebnih 100.000 govorcev. Od obstoječih jezikov jih ta pogoj izpolnjuje samo 600. Danes se v šolah poučuje in v kibernetičnem prostoru uporablja manj kot četrtnina jezikov sveta.

Tisoče jezikov – čeprav jih ljudstva, za katera so ti jeziki vsakdanji način izražanja, popolnoma obvladajo – ni mogoče zaslediti v izobraževalnih sistemih, medijih, založništvu in nasploh v javnosti. Večino jezikov, 96 % od skoraj 7.000 jezikov, govorijo – zaradi skromnega števila govorcev posameznega izmed teh jezikov – samo 4 % svetovnega prebivalstva.

(povzeto po <http://mojpogled.net/jeziki-po-svetu/>; dostop: 25. 01. 2015)

Slika 1: Jeziki sveta

(povzeto po <http://gradiva.txt.si/m/slovenscina/uvod-slovenski-jezik-med-drugimi-jeziki/img/svet.jeziki.gif>; dostop: 25. 01. 2015)

2.2 Materinščina

Materni jezik ali materinščina je jezik, ki se ga v zgodnjem otroštvu običajno naučimo kot prvega in se v njem najlažje izražamo, zato ga imenujemo tudi prvi jezik. Kot navajajo različni raziskovalci, se tega ne moremo več dobro naučiti, če nismo prišli v stik z njim do vsaj 3. leta starosti. Če pa se naučimo dveh ali več jezikov, pa je materni jezik tisti, ki ga posameznik sam opredeli kot takega. (Vir 5)

2.3 Tuji/drugi/dodatni jezik

Tuji jezik je tisti jezik, ki se ga posameznik načrtno, sistematično in vodeno nauči ter ni jezik okolja. Prvi tuji jezik lahko označimo s splošno oznako J2, drugi tuji jezik z J3 in tako dalje. Termin drugi jezik pa označuje tisti jezik, ki ga posameznik pridobi v okolju zunaj šole in v naravnih okoliščinah. Uporabljamo ga v zvezi z avtohtonimi narodnostnimi manjšinami ter z drugimi narodnostnimi skupnostmi.

Namesto pojma drugi ali tuji jezik se uporablja izraz dodaten jezik, saj sta pojma tuji in drugi negativno naravnana. Dodaten jezik se razlaga kot tisti jezik, ki se ga otrok uči ob svoji materinščini in je lahko drugi, tretji, četrti itn.

(povzeto po <http://www.sds.si/news/4096>; dostop: 25. 01. 2015)

2.4 Učenje

Učenje je proces spreminjanja znanja ali vedenja zaradi izkušenj in z razmeroma trajnim učinkom. Učimo se zaznavanja svojega okolja, telesnih spretnosti, reševanja problemov, čustvenega doživljanja, govora, prepoznavanja in zadovoljevanja svojih potreb, sporazumevanja z drugimi ljudmi in reševanja konfliktov z njimi.

Šolsko učenje je samo en del človekovega učenja. Tu ne pridobivamo veliko lastnih izkušenj, ampak dobivamo informacije o izkušnjah drugih, o znanju, izkušnjah preteklih generacij. Glede na težavnost ločimo enostavno učenje, ki vključuje klasično pogojevanje in instrumentalno pogojevanje, modelno učenje, besedno učenje in zapleteno učenje, kar je učenje z razumevanjem in vpogledom. (Vir 4)

Dejavniki učenja

Poznamo več vrst dejavnikov učenja, razdelimo jih lahko v štiri skupine:

- fizikalni dejavniki,
- fiziološki dejavniki,
- socialni dejavniki,
- psihološki dejavniki.

Na učenje tujih jezikov najbolj vplivajo socialni in psihološki dejavniki.

Socialni dejavniki izhajajo iz okolja, zato jih imenujemo zunanji dejavniki. Sem spadata ožje in širše okolje. Najožje okolje je družina, ki vpliva na razvoj določenih osebnostnih lastnosti, ki imajo pomembno vlogo pri učenju, npr. inteligentnost, storilnostna motivacija, nivo aspiracije, vrednote (ali starši cenijo izobrazbo in znanje), pomemben pa je tudi socialno-ekonomski položaj staršev, ki se kaže v tem, koliko lahko otroku omogočijo, kakšne so njihove ambicije oz. pričakovanja v zvezi z otrokovim šolskim uspehom. Naslednji dejavnik je šola: kakšna je zahtevnost in opremljenost šole, kakšni so profesorji (njihova zahtevnost, kakovost razlage, njihova pričakovanja), sošolci (razredna klima). Pomembna pa je tudi širša družbena skupnost, kar pomeni, kakšna je organizacija šolstva v državi in koliko denarja se za šolanje nameni.

Psihološki dejavniki izhajajo iz učenca, zato se imenujejo notranji dejavniki. Psihološki dejavniki se med seboj prepletajo. Poznamo več vrst psiholoških dejavnikov:

- *Sposobnosti in splošna inteligentnost*: Bolj inteligentni učenci snov prej razumejo in jo znajo logično povezati, se jo prej naučijo.
- *Učna motivacija*: To so tisti dejavniki, ki spodbujajo in usmerjajo učenje ter določajo njegovo trajanje, kakovost in intenzivnost.
- *Učni stil*: Gre za kombinacijo različnih učnih strategij (načinov učenja), ki jih učenec običajno uporablja v večini učnih situacij.
- *Osebnostne lastnosti*: Čustvena stabilnost/labilnost, samozavest, osebnostna čvrstost, frustracijska toleranca in občutljivost ter doživljanje treme.
- *Čustva*: Zelo močna čustva otežijo učenje. Samozaupanje in samospoštovanje nam pomagata, da vztrajamo kljub trenutnemu neuspehu. Pomemben je čustven odnos do snovi, do profesorja. Snov, ki nas čustveno vznemiri, vzburi več mest v možganih, vzburjenost možganske skorje se poveča in zato je obdelava informacij učinkovitejša. (Vir 4)

Sposobnosti

Sposobnosti so tiste osebnostne značilnosti, ki vplivajo na to, kaj zmoremo, kaj lahko dosežemo in koliko smo pri opravljanju določenih nalog lahko uspešni. Ker dosežki niso odvisni zgolj od sposobnosti posameznika, ampak tudi od njegovega znanja, motivacije, situacijskih dejavnikov in drugih osebnostnih značilnosti, razumemo sposobnosti kot potencial ali zmožnost za dosežke na določenem področju.

Razlikujemo telesne in duševne sposobnosti. Prve delimo na statične (npr. moč mišic) in gibalne (npr. koordinacija gibov), druge pa na čutno-zaznavne (npr. hitrost in natančnost zaznavanja) in umske. Inteligentnost je umska sposobnost učinkovitega učenja, mišljenja in prilagajanja okolju. (Vir 4)

Temelji modelnega učenja (učenje s posnemanjem)

Modelno učenje je oblika učenja, pri kateri se novega vedenja naučimo le z opazovanjem modela. Nekaterih vzorcev vedenja se naučimo brez lastne izkušnje. Dovolj je, da opazujemo, kako se v določeni situaciji obnašajo drugi, in potem že posnemamo tako spretno, kot nam le dopuščajo naše sposobnosti in spretnosti. To je enostavno učenje, značilno predvsem za človeka, čeprav ga srečamo tudi v živalskem svetu (golobi, opice, hobotnice, ptice pevke). Modelno učenje zahteva dve osebi: model in posnemovalca, ki posnema model. V vlogi posnemovalca so po navadi otroci, v vlogi modela pa starši, starejši bratje in sestre ter idoli.

Modelno učenje ima naslednje elemente:

1. Pozornost: Učenec je pozoren na vedenje modela in ga zazna.
2. Zapomnitev: Učenec informacije o vedenju modela shrani v dolgotrajni spomin.
3. Izvajanje: Učenec vedenje, ki si ga je zapomnil, vadi. Včasih te faze ne vidimo, ker učenec vadi na miselni ravni, včasih pa pride do posnemanja brez vaje.
4. Motivacija: Učenec lahko vedenje opazi, si ga zapomni, nato pa je odvisno od njegove motivacije, ali ga bo izvajal ali ne.

S posnemanjem se človek nauči prosocialnega in asocialnega vedenja, čustvovanja, raznih motoričnih spretnosti in soočanja s stresom. Naučimo se tudi kompleksnejših dejavnosti in pilotiranja kirurških operacij. To učenje je preučeval Bandura, znan je njegov eksperiment z lutko Bobo. Na tej osnovi je postavil teorijo socialnega oziroma socialno-kognitivnega učenja. (Vir 4)

Razlike in podobnosti pri učenju prvega, drugega in tujega jezika

V procesu učenja materinščine, drugega in tujega jezika so podobnosti in razlike. Če na primer opredeljujemo položaj jezika po kriterijih Skutnabb-Kangassove (1981), določujemo materinščino kot jezik, ki se ga prvega naučimo, ga najbolje znamo, največ uporabljamo, se z njim identificiramo in nas po njem identificirajo.

Drugi jezik Skutnabb-Kangassova imenuje jezik, ki se v našem širšem in ožjem življenjskem okolju pojavlja kot jezik sporočanja, potreba po njegovi rabi je neposredna. Tuji jezik pa ista avtorica pojmuje kot izposojeni jezik, tj. jezik, v katerem jezikovna izkušnja nastaja kot miselno prenesena izkušnja, je tudi jezik prevoda miselne podlage našega sporočila. (Vir 3)

Stik s tujim jezikom je pri osnovnošolskih otrocih, razen pri pouku v razredu, običajno zelo skromen. V posebnih primerih je težko postaviti ločnico med prvim in drugim jezikom (npr. v narodnostno mešanih družinah), pa tudi položaj drugega in tujega jezika ni vselej opredelljiv (npr. različni položaji angleškega jezika v svetu).

Tuji jezik lahko pridobivamo tako prek procesa učenja kot procesa usvajanja, ki pa se med seboj usklajujeta. O učenju jezika govorimo takrat, ko njegov razvoj poteka zavedno, načrtovano in sistematično ter ima določene cilje in vsebino. Usvajanje pa je proces, pri katerem jezik razvijamo spontano, nenačrtovano in v naravnem okolju.

Razlika med procesoma je tudi v tem, da otroci drugi jezik usvajajo v bolj ali manj naravnem okolju (v družini ali okolju, kjer tuji jezik predstavlja njihov materni jezik), medtem ko se otroci tujega jezika učijo v vrtcu, šoli ali drugih specializiranih ustanovah.

Govorimo torej o usvajanju drugega in učenju tujega jezika, ki se med seboj razlikujeta. Usvajanje drugega jezika že v otroštvu vodi do dvojezičnosti ali bilingvizma, medtem ko otrok, ki se uči tujega jezika, dvojezičnost doseže ob spodbudnem okolju in notranji motivaciji, ni pa nujno, da jo sploh kdaj doseže. (Vir 3)

2.5 Pomen motivacije za učenje in delo

Motivacija je skupek procesov spodbujanja, ohranjanja in usmerjanja duševnih in telesnih funkcij, zato da bi dosegli nek cilj. Motivirano vedenje je lahko spodbujeno s potrebami ali cilji. Motivacijsko situacijo sestavljajo:

- *Motivacija potiskanja* (potrebe, nagoni), ki ima vlogo motorja naše osebnosti, ker nas potiska v neko aktivnost, vedenje.
- *Motivirano vedenje*.
- *Motivacija privlačnosti* (cilji, želje, vrednote, ideali): vse tisto, kar nas privlači, ker bomo zadovoljili naše potrebe. Ta usmerja in spodbuja naše vedenje.

Učna motivacija so vsi tisti procesi, ki spodbujajo in usmerjajo učenje in določajo njegovo trajanje, kakovost in intenzivnost. Ločimo zunanjo in notranjo motivacijo.

O zunanji motivaciji govorimo, kadar se ne učimo zaradi znanja samega, ampak zaradi zunanjih ciljev, kot so pohvale, ocene, nagrade, kazni in zmage na tekmovanju. Vir spodbude so drugi ljudje; želimo ustreči staršem, se dokazati pred prijatelji, učiteljem, širšo družbo. Tu nas učenje samo ne zanima, je samo sredstvo za doseganje nagrad oz. izogibanje kazni.

Notranja motivacija pa izhaja iz učenca samega. Tu je učenje samo po sebi vir zadovoljstva, učimo se, ker nas neko področje zanima ali ker želimo obvladati neko spretnost, razviti neko svojo sposobnost, ker nam je znanje vrednota, oziroma želimo spoznati nekaj novega. Notranjo motivacijo spodbujajo občutek samostojnosti, nadzora nad situacijo, možnost izbire in prepričanje v svoje sposobnosti.

Obe vrsti motivacije se med seboj prepletata in dopolnjujeta. Obe spodbujata učenje. Notranja je trajnejša, več si zapomnimo, dalj časa vztrajamo, če nas snov zanima, bolj smo neodvisni od okolja. Pri učenju bolj uživamo in smo ustvarjalni. Včasih zunanja motivacija preide v notranjo, včasih pa med njima sploh ne moremo ločiti. Pri zunanji motivaciji morajo biti nagrade oz. kazni vedno višje, da sploh učinkujejo. Tako na nagrado kot na kazen se človek navadi in ga ne motivira več. (Vir 1)

2.5.1 Motivacija učenja tujega jezika na zgodnji stopnji

Doslej sta motivacijo v bilingvističnem okolju najbolj raziskala Lambert in Gardner (1972). Pri učenju drugega jezika razlikujeta integrativno in instrumentalno motivacijo.

Integrativna motivacija se pojavi, kadar se učenec želi identificirati s kulturo drugega jezika. Takšno motivacijo je Mowrer (1960) definiral pri učenju maternega jezika. Menil je, da otrok povezuje jezik, ki ga sliši, z zadovoljstvom, ki ga prinaša navzočnost staršev. Otrok se želi identificirati s starši tako, da se uči drugega jezika. Enako se učenec drugega jezika želi identificirati z okoljem, ki ta jezik govori. Instrumentalna motivacija se pojavi, kadar se učenec uči drugega jezika funkcionalno, da bi torej uresničil določene cilje, npr. da bi lahko komuniciral s svojim okoljem, da bi v šoli lahko uspešno spremljal pouk, ki je v drugem jeziku, da bi se lahko igral z vrstniki v vrtcu itn.

Ker je motivacija zmes zelo različnih in številnih dejavnikov, bo tudi motivacija učencev zelo različna. Kljub vsemu je mogoče določene motivacijske dejavnike za različne starostne skupine vsaj delno posplošiti.

Značilnosti učenca na zgodnji stopnji so sledeče: otrok je egocentričen, še vedno razvija svoj prvi jezik, tujega jezika se uči počasneje, ker ga zanima še nešteto drugih stvari, je spontan in vedoželjen, želi nastopati, je dober posnemovalec dejanj in govora, hitro pozablja (potrebno je veliko vadbe, ponavljanja in različnih aktivnosti). (Vir 6)

2.6 Učenje tujih jezikov

2.6.1 Čas za začetek učenja

Jean Piaget je obdobje med sedmim in enajstim letom starosti označil kot tretji stadij intelektualnega razvoja otroka, kot obdobje otrokove socializacije. V tem obdobju otrok dopolnjuje že prej pridobljeno sposobnost koncentracije, lahko nadzira svoje vedenje in kaže odgovornost v svojem ravnanju.

To bi bil torej čas, ko bi morali v šolskih razmerah začeti z učenjem tujega jezika. Vendar niso samo psihologi tisti, ki menijo, da je to obdobje primerno za začetek učenja tujega jezika. Učitelji, ki delajo z otroki v tem obdobju, opozarjajo na izrazite sposobnosti otrok za učenje tujih jezikov. M. Kordaš je ugotovila, da je najboljša doba za začetek neprekinjenega učenja tujega jezika med 4. in 8. letom, najintenzivnejši napredek pa lahko pričakujemo v 8., 9., in 10. letu starosti. (Vir 6)

Učenje v zgodnjem otroštvu ne obremenjuje otrokovih možganov

Številne raziskave kažejo, da o naših sposobnostih odloča predvsem kvaliteta zgodnjega okolja, še zlasti tik pred rojstvom in tik po njem. Starši se ne smejo bati, da bi svojega otroka preobremenili, saj mladi otroški možgani vpijajo informacije bistveno hitreje in v primeru, da pride do prenasičenosti, avtomatično prenehajo sprejemati informacije. Da pa bi otroški možgani izkoristili ves svoj potencial, moramo otroku ponuditi dovolj spodbud in priložnosti za učenje. Zato nas ne sme skrbeti, da bi mu ponudili preveč, ampak da bi mu ponudili premalo.

Raziskave, ki so jih opravili v šoli, v kateri so poučevali od tri- do petletne dečke in deklice, so pokazale, da učenje več tujih jezikov otrok ne zmede, niti ne preobremenjuje otrok in njihovega razuma, ker jih otrok ne loči in zato ne opazi razlik med njimi. (Vir 2)

Prožnost in učljivost možganov in govornega aparata z leti upadata

Ob rojstvu so govorni predeli možganske skorje še nerazviti in še ne delujejo. Obstaja pa doba, ko so ti predeli še posebno plastični in sprejemljivi za učenje jezikov. To je doba pred desetim letom starosti. Otrok se je v tem času izrazito sposoben naučiti več tujih jezikov. V tej starosti otrok radovedno in dovzetno raziskuje, je spontan, naraven, sproščen, neobremenjen in želi spoznati čim več novega. Učenje tujega jezika se prepleta z igralnimi dejavnostmi, pri katerih sodeluje celotna osebnost, saj je za otroka učenje hkrati tudi ravnanje, potreba po dejavnostih/dejanjih.

Kasneje, ko se razvije sposobnost sklepanja in abstraktnega mišljenja, ta prvotna sposobnost v precejšnji meri odpade. Izredna prilagodljivost in prožnost se kažeta tudi v razvoju govornih organov. Ti sta največji v prvem desetletju otrokovega življenja, ko otrok proizvaja vsakovrstne glasove iz samega veselja do poskušanja. V tem obdobju ima otrok skoraj neomejene fonemske zmožnosti. Pridobi si določeno vrsto »govornih navad« in svojemu besednemu zakladu maternega jezika lahko vse življenje brez kakršnegakoli tujega naglasa dodaja nove besede. Ko se govorni aparat dokončno izoblikuje, otrok to sposobnost izgubi. Zato pri otrocih, ki se tujega jezika začnejo učiti šele po 10. letu starosti, ves čas opažamo vpliv maternega jezika, saj govorijo z naglasom materinščine. V najzgodnejšem obdobju moramo zato poskrbeti, da se otrokov govorni aparat optimalno razvije. Tako zagotovimo, da bo otrok tudi kasneje z lahkoto usvajal nove jezike. (Vir 2)

Otrok se ne sprašuje o pomenu besed

Obenem imajo mlajši otroci še eno izredno sposobnost. V tujem okolju se bistveno hitreje znajdejo kot odrasli in se tudi z lahkoto vživijo. Tujega jezika se naučijo intuitivno, ne da bi se spraševali o pomenu besed. Pet- ali šestletni otroci se ne ustavljajo ob besedah, ki jih ne razumejo, temveč iz znanih besed poskušajo razumeti pomen. Tako se naučijo tudi razmišljati v tujem jeziku in tako izredno hitro usvajajo nov jezik. Starejši otroci pa se že sprašujejo o pomenu posameznih besed in niso več sposobni intuitivnega učenja jezika. Tudi otroška spontanost je eden od dejavnikov, ki delujejo v prid otrokovemu hitremu napredovanju. Nimajo zadržkov, ki bi jih ovirali pri posnemanju učitelja in ponavljanju besed ter stavkov.

Ne sprašujejo se o smislu posameznih aktivnosti. Kar se pubertetniku zdi smešno, je otroku povsem naravno, zato se bo z veseljem učil novih besed. (Vir 8)

Učenje tujega jezika v otroški dobi ne ovira učenja materinščine in otrokovega umskega razvoja

Mnogo pedagogov nasprotuje zgodnjemu učenju tujega jezika in zatrjuje, da tako učenje zmanjšuje otrokovo sposobnost učenja materinščine in povzroča psihične motnje. Vendar pa strah, da bi tuji jezik oviral nadaljnje pridobivanje materinščine v zgodnjih šolskih letih, sloni na napačnem pojmovanju pisanega in govornega jezika. Branje in pisanje se ne zahtevata, dokler se otroci ne naučijo pisati in brati v materinščini. Če se otroci tujega jezika učijo pravilno in v ustreznih okoliščinah, jim to ne povzroča nobenih težav in ne ovira njihovega umskega razvoja. (Vir 8)

Otrok se ne uči jezikov, ampak govora

Zgodnji začetek nam nudi možnost za dovolj dolgo dobo učenja. Ker pa jezik ni sam sebi namen, ampak sredstvo za občevanje, za izražanje in izmenjavo misli, ga je treba tako tudi uporabljati. To pa je mnogo lažje, če začnemo v predšolskem obdobju. Otrok spozna, da se v tujem jeziku lahko sporazumeva z vrstniki iz tujine in jezika ne dojema kot skupka slovničnih pravil. Učenje jezika v zgodnji otroški dobi pomeni pridobivanje glasov, ritma, intonacije in naglasa. (Vir 3)

Jezik je za otroka novo doživetje

Učenje tujega jezika je za otroka od vsega začetka novo doživetje. Tuji jezik obogati njegova osebna izkustva. Nadaljevanje učenja jezika širi otrokovo obzorje, ker spoznava novo sredstvo za občevanje z ljudmi in nove miselne vzorce, ki so lastni samo temu jeziku. Z desetim letom so v jeziku že toliko podkovani, da spoznavajo vrednote tujega jezika. Če pa se s tem letom tujega jezika šele začnejo učiti, potem jezika v tej obliki ne doživijo in se ga ne učijo spontano, ampak tako kot vse ostale predmete, s slovničnimi pravili in drugimi neprijetnostmi. Poleg tega pa je jezik nedvomno tudi sredstvo za razširjanje splošne kulturne razgledanosti. Če se otrok že zgodaj nauči tujega jezika, je to v adolescenci neprecenljivo sredstvo za širitev splošne kulturne razgledanosti. (Vir 6)

Pozitiven vpliv na učenje drugih predmetov

Če ima otrok v šoli težave, kaže pa jezikovne sposobnosti, je zelo priporočljivo, da se tujega jezika začne učiti čim bolj zgodaj. Uspeh, ki ga doseže, pozitivno vpliva na dvig otrokove samozavesti in s tem na boljše rezultate tudi na drugih področjih. Takemu otroku učenje tujega jezika na eni strani koristi kot pobuda, na drugi strani pa služi kot dopolnilo njegovemu učenju. Otroku naj se ponudi priložnost za učenje tujih jezikov. Učiti naj se začne čim prej, toda ne s formalnim učenjem, pač pa z maksimalno uporabo jezika v naravnih situacijah. (Vir 7)

2.7 Jeziki v Evropi

Evropa je jezikovno zelo bogata

Glavne jezikovne družine v Evropski uniji sestavljajo germanski, romanski, slovanski, baltski in keltski jeziki. Ustanove EU uporabljajo 24 uradnih jezikov, obstaja pa še mnogo drugih, ki se uporabljajo manj pogosto. Jezik je ena izmed najprepoznavnejših prvin identitete in kulture. EU v svojih strateških dokumentih in programih podpira rabo več jezikov. Evropska unija je danes večjezična v dvojnem smislu: znotraj njenega geografskega območja govorijo ljudje več maternih jezikov, veliko njenih državljanov pa obvlada več jezikov.

(povzeto po http://europa.eu/index_sl.htm; dostop: 25. 01. 2015)

Slika 2: Večjezična Evropa

(povzeto po <http://www.renton.si/wp-content/uploads/2014/12/eu-jeziki-header-620x262.jpg>; dostop: 25. 01. 2015)

Večjezična Evropa

V 28 državah članicah Evropske unije je 24 uradnih jezikov. Vsaka država članica s svojim pristopom določi, kateri jezik (ali jezike) želi razglasiti za svoj uradni jezik v EU. V Uniji se torej uporabljajo jeziki, ki jih izberejo nacionalne vlade državljanov, in ne le jeziki, ki bi jih Unija izbrala sama in jih mnogi njeni prebivalci morda sploh ne bi razumeli. Najbolj razširjen tuji jezik v državah EU je angleščina, govori jo 51 % prebivalcev držav članic EU (38 % kot tuji jezik), sledita ji francoščina in nemščina – kot tuji jezik ju govori 14 % prebivalcev; kot materni jezik govori nemščino 18 % državljanov EU, francoščino pa 12 %. Po mnenju Evropejcev je jezikovno znanje pri iskanju zaposlitve zelo pomembno.

(povzeto po http://europa.eu/eu-life/education-training/index_sl.htm; dostop: 25. 01. 2015)

Govorci slovenskega jezika

Po številu govorcev ima le 5 % vseh jezikov na svetu več kot dva milijona govorcev – in slovenščina je med njimi. Tako sodi slovenski jezik kljub svoji sorazmerni majhnosti v elitno skupino jezikov, in sicer na 179. mesto med 5 % najbolj razširjenih jezikov na svetu.

Slovenščina ni ogrožen jezik, kot prvi jezik jo uporablja okoli 1,85 milijona prebivalcev. Govorci slovenščine strnjeno živijo, razen v Sloveniji, še v Beneški Sloveniji in Furlaniji - Julijski krajini v Italiji, na Koroškem v Avstriji, v hrvaški Istri, v madžarskem Porabju ter v nekaterih skupnostih izseljencev v Nemčiji, ZDA, Kanadi in Avstraliji. Skupno naj bi slovenščino govorilo okoli 2,5 milijona ljudi.

Tudi število govorcev slovenščine se v zadnjih letih zmanjšuje počasneje kot v preteklosti.

(povzeto po <http://moj pogled.net/jeziki-po-svetu/>; dostop: 25. 01. 2015)

2.8 Učenje tujih jezikov v Sloveniji

V Sloveniji se najbolj množično učimo angleškega jezika

Tudi v Sloveniji namenjamo jezikovnemu izobraževanju veliko pozornost. Mnogi otroci se začnejo učiti tuje jezike že v predšolski dobi, saj mnogi vrtci ponujajo učenje tujih jezikov kot dopolnilno dejavnost. V šolskem letu 2010/11 se je pri nas tujih jezikov učilo kar 3.800 ali 4,7 % malčkov.

Učenje vsaj enega tujega jezika je v osnovni šoli obvezno v vseh državah EU-27, razen na Irskem, učenje drugega tujega jezika pa je navadno izbirno. Slovenski osnovnošolci se učijo povprečno 1,4 tujega jezika. To je še vedno manj od povprečja v EU. Osnovnošolci v EU se namreč učijo povprečno 1,5 tujega jezika. Po številu tujih jezikov, ki se jih učijo osnovnošolci, je precej pred drugimi Luksemburg z 2,5 tujimi jeziki; tam se namreč že na nižji stopnji obveznega izobraževanja učijo dveh tujih jezikov.

Znanje tujih jezikov je v veliki meri povezano z doseženo izobrazbo. Angleško govori 70 % višje-, visoko- ter srednješolsko izobraženih prebivalcev; med ljudmi z osnovnošolsko ali še nižjo izobrazbo pa delež posameznikov, ki znajo angleško, strmo pade na manj kot 7 %. Nekoliko višji je pri osnovnošolsko izobraženih posameznikih delež tistih, ki govorijo nemški jezik, in sicer znaša 9 %.

(povzeto po <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico>; dostop: 25. 01. 2015)

Odnos gimnazijcev do znanja tujih jezikov

	v šolskem letu 2007/08 so se učili tuje jezike			
	po predpisanem predmetniku		kot izbirni predmet	fakultativno
	mladina	odrasli	mladina	mladina
V osnovnih šolah				
angleški jezik	104486	1197	2520	9269
nemški jezik	5923	153	18333	5973
francoski jezik	-	-	1874	271
italijanski jezik	-	-	1460	600
latinski jezik	-	-	101	44
španski	-	-	1359	-
hrvaški	-	-	208	-
drugi tuji jeziki	-	-	67	6
V srednjih šolah				
angleški jezik	81199	12706	-	-
nemški jezik	44215	5936	-	-
italijanski jezik	6112	1784	41	37
francoski jezik	4202	18	0	3
španski jezik	3358	17	35	17
ruski jezik	351	3	4	5
madžarski jezik	-	-	108	-
latinski jezik	700	2	1267	37
drugi tuji jeziki	101	-	26	-

Slika 3: Delež mladine pri učenju tujih jezikov v Sloveniji

(povzeto po <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico>; dostop: 25. 01. 2015)

Slovenija je jezikovno homogena država

Glede na delež govorcev prevladujočega maternega jezika se Slovenija med državami članicami EU-27 uvršča med jezikovno precej homogene države, kar je pokazala Anketa o izobraževanju odraslih v državah članicah EU-27 iz leta 2007. Po tej anketi so bile leta 2007 med državami članicami EU-27 jezikovno najbolj homogene naslednje države (govorcev prevladujočega maternega jezika je bilo v posamezni državi več kot 90 %): Poljska, Bolgarija, Madžarska, Portugalska, Češka, Italija, Finska, Združeno kraljestvo, Grčija, Ciper in Slovenija.

Med jezikovno najbolj heterogene (glede na delež govorcev prevladujočega maternega jezika) pa so se uvrstile Estonija, Litva in Belgija (v teh državah je prevladujoči jezik govorilo kot materinščino manj kot 66 % prebivalcev).

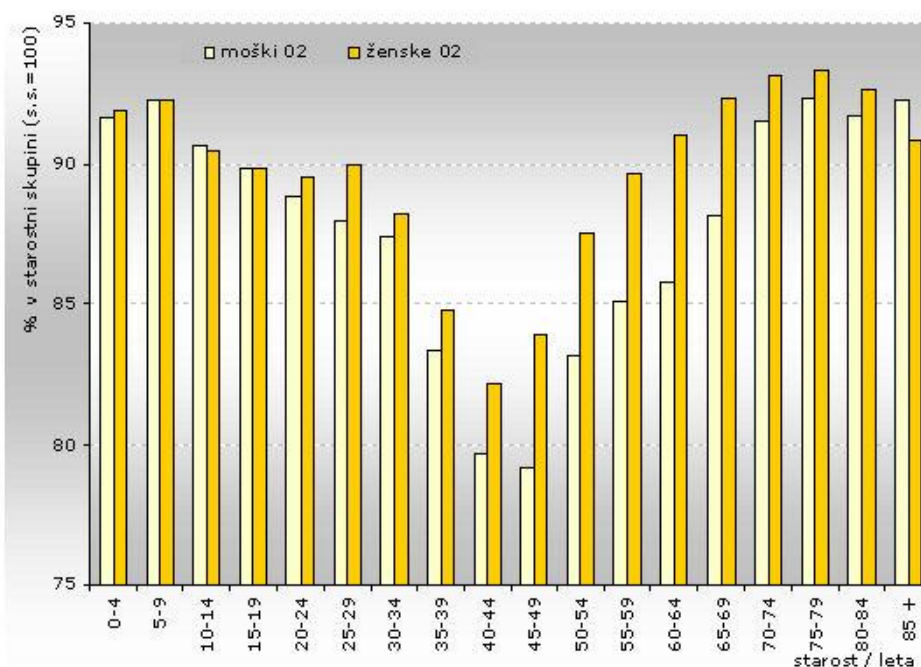
(povzeto po <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico>; dostop: 25. 01. 2015)

Za 9 % prebivalcev Slovenije je slovenščina tuji jezik

Za 90 % prebivalcev Slovenije je slovenščina materni jezik, za 9 % prebivalcev pa je slovenščina tuji jezik.

Slovenščino govori (obvlada) po izsledkih omenjene ankete 3,4 % prebivalcev Hrvaške, 0,8 % prebivalcev Avstrije ter 0,1 % prebivalcev Litve. Znanje slovenskega jezika kot tujega jezika so navajali tudi anketiranci na Češkem, Slovaškem in Madžarskem, v Italiji in Nemčiji ter celo na Švedskem in na Cipru.

(povzeto po <http://moj pogled.net/jeziki-po-svetu/>; dostop: 25. 01. 2015)

Slika 4: Grafični prikaz prebivalcev s slovenščino kot maternim jezikom (po spolu in starosti v Sloveniji)

(povzeto po <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico> dostop: 25. 01. 2015)

Tudi v Sloveniji se vedno več mladih in odraslih uči tujih jezikov

Primerjava podatkov o učenju tujih jezikov za šolski leti 1996/97 in 2007/08 kaže, da se je delež učencev, ki se učijo tujih jezikov po predpisanem predmetniku ali kot izbirni predmet, povečal, in sicer v osnovnih in srednjih šolah. Poleg obveznega tujega jezika – to je pri nas večinoma angleščina – se je v šolskem letu 2007/08 učilo tuji jezik ali celo dva tuja jezika še kot izbirna predmeta skoraj 26.000 učencev osnovnih šol. Najštevilnejši med temi so bili tisti, ki so kot izbirni predmet izbrali nemški jezik, druga najpogostejša izbira je bil angleški, tretja pa francoski jezik, temu sta sledila italijanski in španski jezik.

(povzeto po <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico>; dostop: 25. 01. 2015)

Znanje tujih jezikov v Sloveniji

O jezikovnem znanju prebivalcev Slovenije dolgo časa nismo imeli natančnejših podatkov. Pridobili smo jih šele z mednarodno Anketo o izobraževanju odraslih (tj. oseb, ki niso več vključene v redno šolanje), prvič izvedeno v letu 2007. Med vprašanji v anketnem vprašalniku so bila namreč izbranim anketirancem zastavljena tudi vprašanja o njihovem jezikovnem znanju.

Anketiranci so svoje obvladovanje jezikov opredeljevali na podlagi naslednjih kategorij:

- »razumem zahtevnejša besedila, jezik uporabljam fleksibilno in ga skoraj popolnoma obvladam«,
- »razumem osnove jezika in v enostavnem besedilu opišem izkušnje in dogodke«,
- »razumem in uporabljam pogoste, vsakdanje izraze«,
- »razumem in uporabljam le nekaj besed in fraz«.

Pri interpretaciji podatkov so upoštevali tiste odrasle, ki so pri opisu stopnje svojega znanja posameznega tujega jezika označili eno izmed prvih treh navedenih kategorij.

Zbrani podatki kažejo, da v Sloveniji 92 % oseb v starosti od 25 do 64 let govori vsaj en tuji jezik, od tega jih 20,5 % govori en tuji jezik, 37,2 % dva tuja jezika in 34,1 % tri ali več tujih jezikov. Po znanju tujih jezikov se torej po teh podatkih uvrščamo v evropski vrh; pred nami so Litva, Norveška, Švedska, Latvija in Slovaška.

Angleški jezik je v Sloveniji leta 2007 govorilo kar tri četrtine ljudi v starosti od 25 do 34 let, skoraj polovica oseb v starosti od 35 do 49 let in dobra četrtina oseb v starosti od 50 do 64 let. Nemški jezik je govorilo približno 30 % odraslih in razlike pri teh osebah so bile med starostnimi razredi seveda manjše (delež tistih, ki so govorili nemški jezik, je bil največji v starostni skupini od 50 do 64 let). Italijanski jezik je govorilo 10 % odraslih; pri teh so bili vsi trije starostni razredi povsem izenačeni. Zelo malo odraslih je leta 2007 v Sloveniji govorilo francosko ali rusko.

Rezultati so mednarodno primerljivi, saj anketo izvajajo v vseh državah EU in državah EFTE ter državah kandidatkah za vstop v EU.

(povzeto po <http://mojpogled.net/jeziki-po-svetu/>; dostop: 25. 01. 2015)

2.9 Evropski dan jezikov

Na svetu obstaja več kot 6.000 jezikov in za vsakim stoji drugačna kultura. Evropski dan jezikov skuša poudariti pomen jezikov, njihove raznolikosti in to, da je učenje jezikov lahko tudi zabavno. Tudi UNESCO uvršča med svoje prednostne naloge spodbujanje večjezičnosti in jezikovne raznolikosti ter varovanje ogroženih jezikov.

Evropsko leto jezikov 2001, ki sta ga skupaj organizirala Svet Evrope in Evropska unija, je bilo uspešno pri vključevanju milijonov ljudi v 45 sodelujočih državah. Dogodki v okviru evropskega leta jezikov so obeležili jezikovno raznolikost v Evropi in spodbujali učenje jezikov.

Zaradi uspeha, ki ga je imelo evropsko leto jezikov, je Svet Evrope razglasil, da bomo 26. septembra vsako leto praznovali evropski dan jezikov. Osnovni cilji evropskega dneva jezikov so naslednji:

- Opozarjanje javnosti na pomen učenja jezikov in razširjanja nabora jezikov, ki se jih učimo, z namenom spodbujanja večjezičnosti in medkulturnega razumevanja.
- Zavzemanje za bogato jezikovno in kulturno raznolikost v Evropi, ki jo je treba ohraniti in spodbujati.
- Spodbujanje vseživljenjskega učenja jezikov v šoli in izven nje, in sicer za potrebe študija, poklicnega dela, povečevanja mobilnosti ali za zabavo in izmenjavo.

(povzeto po http://europa.eu/about-eu/facts-figures/administration/index_sl.htm; dostop: 25. 01. 2015)

Slika 5: Evropski dan jezikov

(povzeto po <http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/EDL-banner-COE2012-EN.jpg>; dostop: 25. 01. 2015)

3 EMPIRIČNI DEL

V prvem delu empiričnega dela naloge bom predstavila rezultate dveh različnih anket; prva je bila namenjena izključno dijakom in dijakinjam, druga pa le profesorjem, ki poučujejo tuje jezike. Najprej bom analizirala in interpretirala anketo, ki je bila namenjena dijakom in dijakinjam, nato še anketo za profesorje. V drugem delu empiričnega dela naloge pa bom predstavila še intervjuja z dvema tujima lektorjema, ki na naši šoli poučujeta nemščino in angleščino.

3.1 Anketa (dijaki in dijakinje)

Opomba: V nadaljevanju naloge se v analizi in interpretaciji rezultatov pojavljajo besede oziroma besedne zveze, kot so anketiranci, dijaki in anketirani dijaki. Vse besede oziroma besedne zveze se nanašajo tako na anketirane dijake kot na anketirane dijakinje.

3.1.1 Opis vzorca raziskave

Za vzorec sem izbrala 284 dijakov in dijakinj, ki v šolskem letu 2014/15 obiskujejo I. gimnazijo v Celju. V raziskavo sem vključila dijake in dijakinje vseh štirih letnikov. Anketirala sem 163 dijakinj, kar predstavlja 57 % celotnega vzorca, in 121 dijakov, kar predstavlja 43 % celotnega vzorca. Starost dijakov se giblje med 16 in 19 let, od tega je največ dijakov, ki so stari 18 let, kar 40 %. Vsi anketirani se učijo angleščino, saj je angleščina obvezen prvi tuji jezik. Kot drugi tuji jezik se jih največ uči nemščine in španščine.

3.1.2 Opis merskih instrumentov

Anketni vprašalnik meri odnos gimnazijcev do znanja tujih jezikov. Anketa je sestavljena iz 15 vprašanj, od tega so 4 vprašanja zaprtega tipa in 11 vprašanj kombiniranega tipa. Na začetku so vprašanja o starosti in spolu anketiranca. Večina vprašanj ponuja le en možen odgovor; kjer je možnih več odgovorov, pa je to posebej navedeno. Anketni vprašalnik je priložen na koncu naloge.

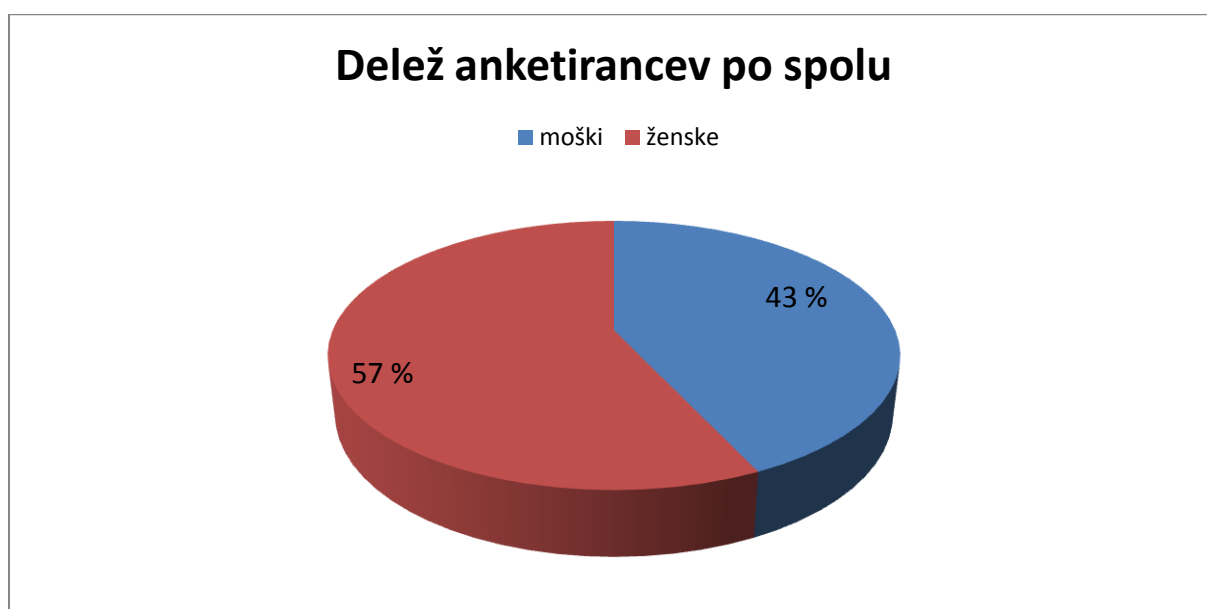
Odgovore na vprašanja 1 in 2 sem uporabila pri opisu vzorca. Vprašanja 3 in 4 merita pravilnost hipoteze 1, saj se nanašata na čas začetka učenja tujih jezikov. Vprašanja 5, 6 in 7 merijo pravilnost hipoteze 2, ki se nanaša na to, ali so dijaki kdaj gledali risanke in nadaljevanke v tujih jezikih. Vprašanja 8 in 9 se nanašata na hipotezo 3, v kateri predpostavljam, da so dijaki zadovoljni z izbiro jezikov, ki jih ponuja šola. Vprašanja 10, 11 in 12 se nanašajo na hipotezo 4, v kateri preučujem dejavnike, ki najbolj vplivajo na učenje tujih jezikov. Z vprašanjem 13 preverjam pravilnost hipoteze 5, ki trdi, da se dijakom znanje tujih jezikov zdi zelo pomembno. Vprašanja 14 in 15 ugotavljata pravilnost hipoteze 6, ki se nanaša na vzroke učenja tujih jezikov.

3.1.3 Opis postopka zbiranja podatkov

Podatke sem zbrala tako, da sem anketne vprašalnike razdelila med dijake in dijakinje, ki so jih reševali samostojno. Anketne vprašalnike sem razdelila sama v razredih, da so jih dijaki reševali med odmori, v nekaterih razredih pa sem se dogovorila s profesorji, ki so imeli pouk, da sem lahko vprašalnike razdelila na začetku šolske ure. Dijaki in dijakinje so na 14 vprašanj odgovarjali z obkroževanjem danih odgovorov, pri 10 vprašanjih pa so imeli možnost dopisovanja lastnih odgovorov. Pri enem vprašanju so dijaki zapisali ustrezno število let. Anketni vprašalnik so rešili v približno petih minutah.

3.1.4 Analiza in interpretacija rezultatov

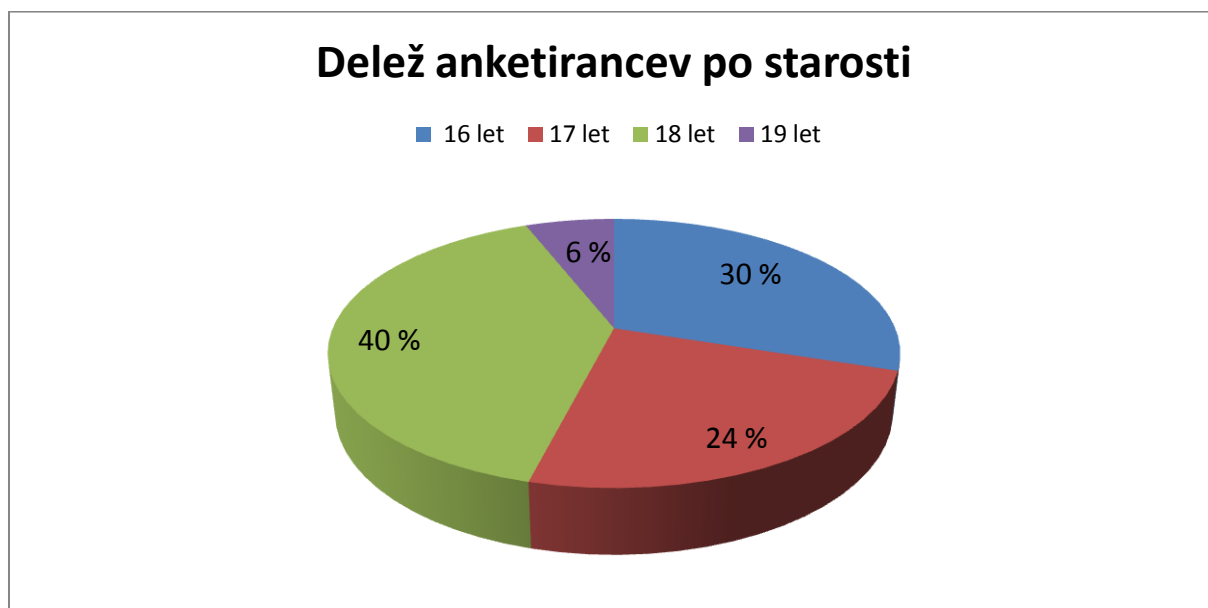
1.

Grafikon 1: Delež anketirancev po spolu

Na anketo je odgovorilo 163 dijakinj, kar pomeni 57 % celotnega vzorca, ter 121 dijakov, kar pomeni 43 % celotnega vzorca. Našo šolo obiskuje precej več deklet kot fantov, zato temu ustreza tudi delež anketirancev po spolu. Razmerja nisem želela umetno spreminjati tako, da bi naknadno prosila za reševanje še več dijakov. Ker pa me v moji nalogi razlike med spoloma ne zanimajo, sem v nadaljevanju zanemarila razlike v številu anketiranih dijakov in dijakinj.

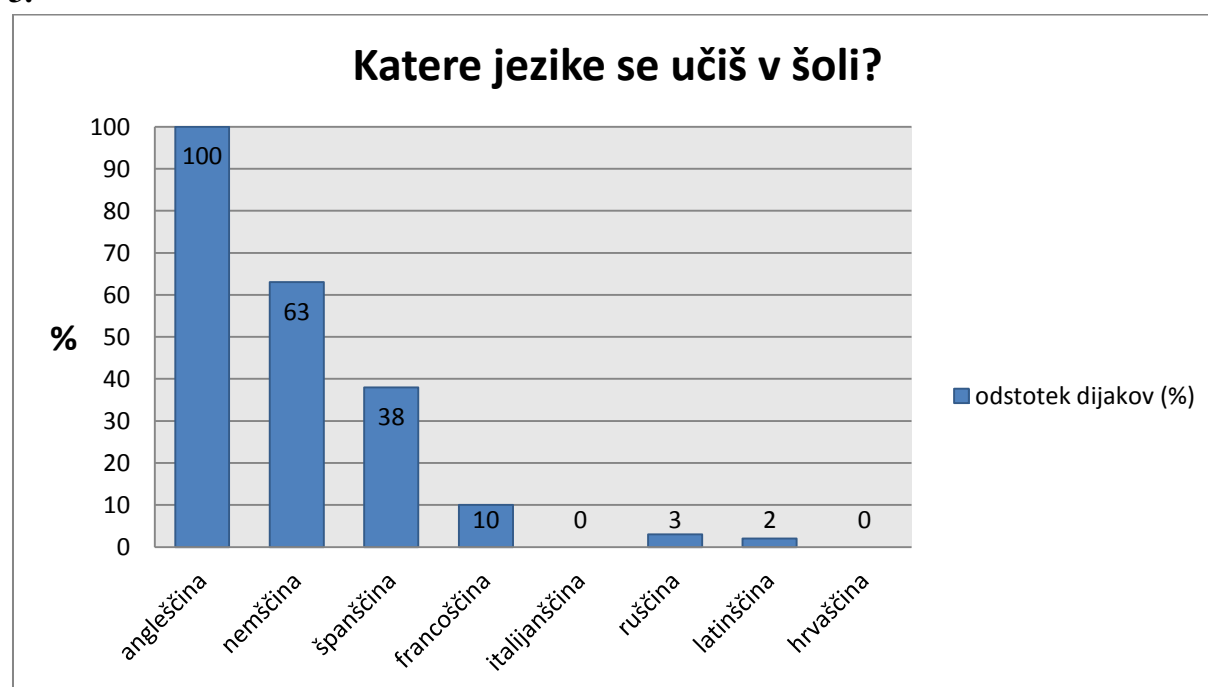
2.

Grafikon 2: Delež anketirancev po starosti

Delež anketirancev, ki so ustrezno rešili anketo in sem njihove podatke lahko uporabila za analizo, je bil dokaj enakomeren v vseh štirih letnikih. Največ anketirancev je bilo starih 18 let (40 % vseh dijakov), kar me ni presenetilo, saj sem največ anketnih vprašalnikov razdelila med 3. in 4. letnike. 30 % anketirancev je bilo starih 16 let, 24 % pa 17 let. Najmanj anketirancev je bilo starih 19 let (6 %), saj so redkokateri dijaki v 4. letniku že dopolnili 19 let.

3.

Grafikon 3: Katere jezike se učiš v šoli?

Angleščino se uči 100 % anketirancev, saj je to obvezen jezik za vse dijake v srednjih šolah. Kot drugi tuji jezik se učijo nemščino, španščino ali francoščino. 63 % dijakov se uči nemščino, 38 % pa se jih uči španščino. Le 10 % dijakov se kot drugi tuji jezik uči francoščino. Kot tretji tuji jezik se nekateri učijo oz. so se učili ruščino ali latinščino; 3 % dijakov se uči ruščino in le 2 % vseh anketirancev latinščino. Nihče izmed anketirancev se ne uči italijanščine in hrvaščine, kar me ni presenetilo, saj sem se pozanimala, da se na šoli teh dveh jezikov ni možno učiti.

Znanje tujih jezikov je v veliki meri povezano z doseženo izobrazbo.

Kot sem zapisala v teoretičnem uvodu, angleško govori 70 % višje-, visoko- ter srednješolsko izobraženih prebivalcev. Tako visok odstotek ljudi, ki govori angleščino, vidim predvsem v tem, da je učenje angleščine v srednji in osnovni šoli obvezno, zato pa je tudi procent prebivalcev, ki govori angleško, temu primeren.

4.

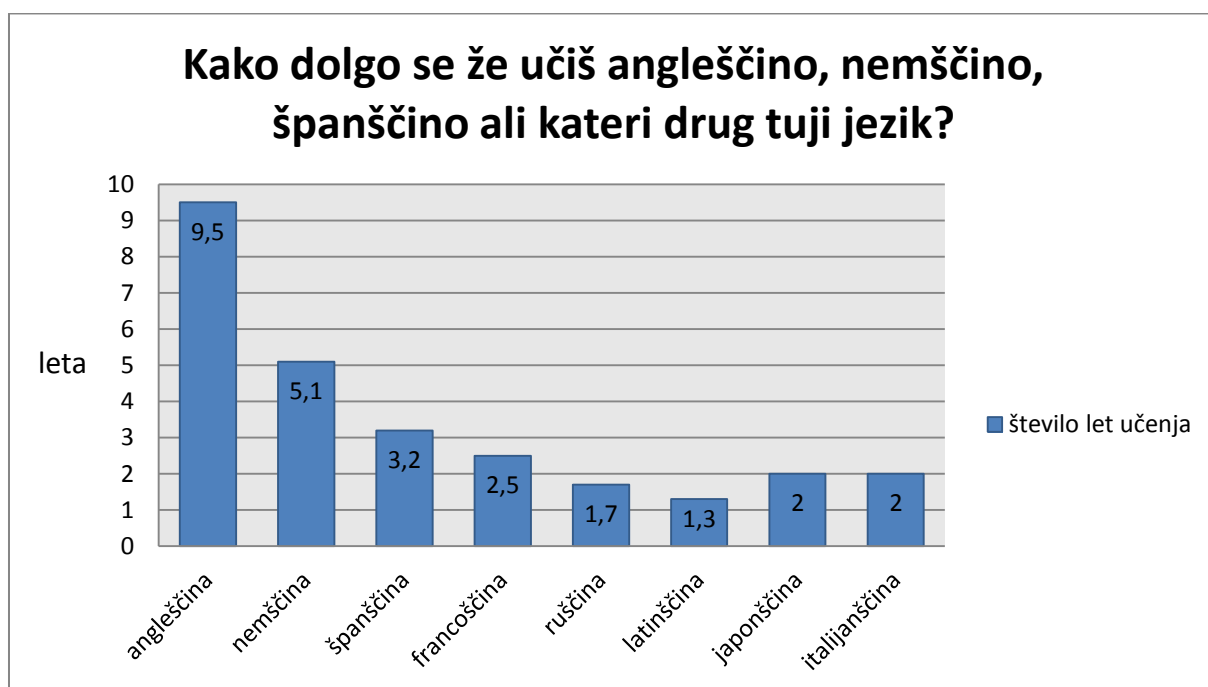

Grafikon 4: Ali se učiš kakšnega tujega jezika izven šole?

Kar 95 % dijakov se ne uči nobenega tujega jezika izven šole, kar me je presenetilo, saj sem pričakovala, da se gimnazijci učijo še kakšen tuji jezik, ki se ga ni mogoče učiti v šoli. Le 5 % vseh anketiranih se izven šole uči še kakšen drug tuji jezik. Najpogosteje se dijaki izven šole učijo:

- italijanščino,
- hrvaščino,
- turščino,
- švedščino,
- francoščino,
- ruščino in japonščino.

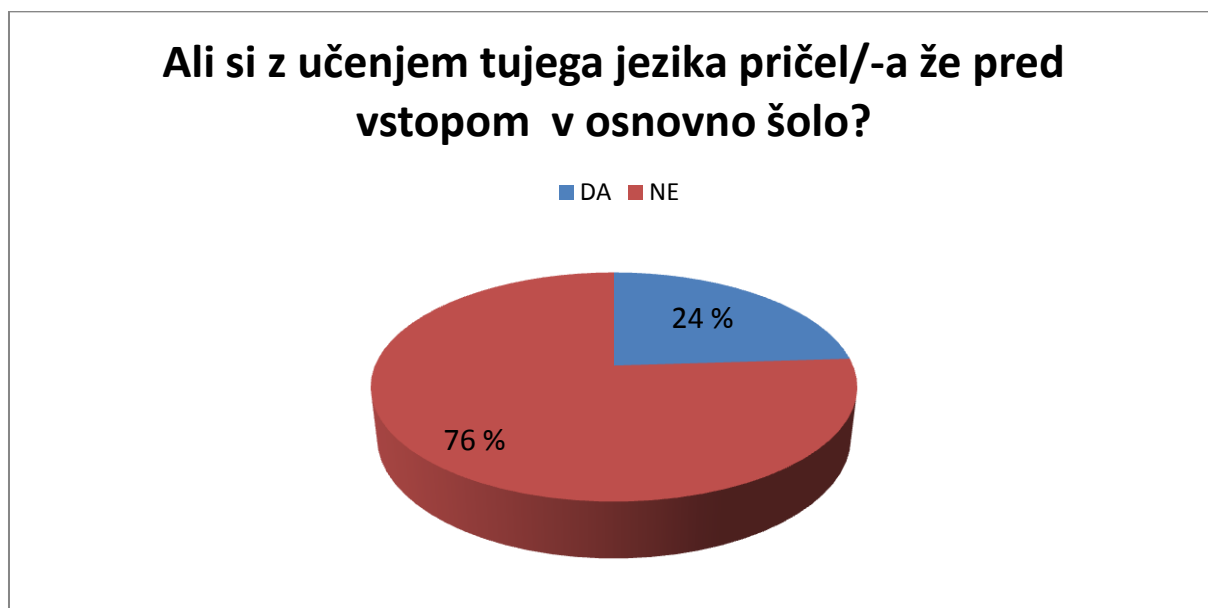
5.

Grafikon 5: Kako dolgo se že učiš angleščino, nemščino, španščino ali kateri drug tuji jezik?

Povprečno število let učenja angleščine je 9,5 leta, najpogostejša vrednost pa je 9 let. Dijaki so navajali podatke od 6 do 18 let. Povprečno število let učenja nemščine je 5,1 leta, daljšo dobo učenja, kot je predvidena v srednji šoli, pa lahko pripišem dejstvu, da se je veliko anketirancev začelo učiti nemščino že pred vstopom v srednjo šolo, in sicer v osnovni šoli. Poleg tega tudi večje število let učenja nemščine izstopa iz povprečja, saj se 3 dijaki učijo nemščino 14, 17 oz. 18 let. Povprečno število let učenja španščine je 3,2 leta, najpogostejši vrednosti pa sta 3 in 4 leta. Povprečje učenja pri francoščini je 2,5 leta. Dijaki navajajo, da se učijo ruščine v povprečju 1,7 let ter latinščine v povprečju 1,3 leta. Nekaj dijakov se izven šole uči tudi japonščine in italijanščine, in sicer se oba jezika dijaki učijo v povprečju 2 leti.

6.

Grafikon 6: Ali si z učenjem tujega jezika pričel/-a že pred vstopom v osnovno šolo?

Večina dijakov (76 % vseh anketirancev) z učenjem tujega jezika ni pričela že pred vstopom v osnovno šolo, kar me je presenetilo, saj sem sama začela z učenjem le-tega že v vrtcu (obiskovala sem »angleški vrtec«: učili smo se osnovnih poimenovanj stvari v angleščini ter peli angleške pesmi). Le 24 % vseh anketirancev je z učenjem tujega jezika začelo pred vstopom v osnovno šolo. Tisti dijaki, ki so na zastavljeno vprašanje odgovorili pritrdilno, so morali napisati še podatek, kdaj in kje so se pričeli učiti tuji jezik. Citiram njihove najpogostejše odgovore:

- »Tuji jezik sem se pričela učiti že v vrtcu.«
- »Tuji jezik sem se začel učiti v mali šoli.«
- »Z učenjem tujega jezika sem pričel na tečaju, v katerega so me včlanili starši še pred začetkom osnovne šole.«
- »Starši so me poučevali doma, že odkar pomnim.«
- »Ker doma govorimo tudi angleško, so z mano komunicirali v angleščini že od rojstva.«
- »Tuje jezike me je učil dedek, ko je pazil name.«
- »Z učenjem tujega jezika sem pričel že kot majhen otrok, gledal sem risanke na CNN.«
- »Osnov jezika sem se začela učiti pred osnovno šolo pri nemškem krožku.«

7.

Grafikon 7: Ali si kdaj gledal/-a risanke in nadaljevanke v tujem jeziku brez slovenskih podnapisov?

89 % vseh anketirancev je na to vprašanje odgovorilo z »da«, kar pomeni, da jih je velika večina gledala oz. gleda risanke in nadaljevanke v tujem jeziku brez podnapisov, kar je zelo velik odstotek celotnega vzorca. Le 11 % dijakov je na zastavljeno vprašanje odgovorilo nikalno.

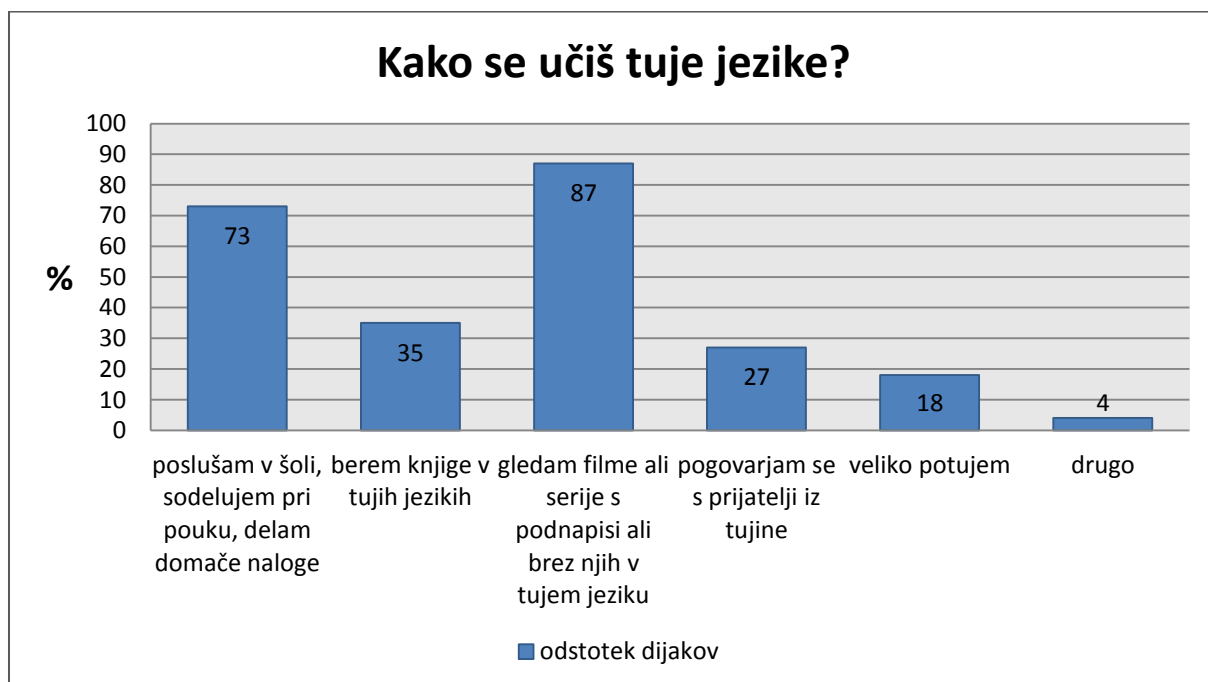
8.

Grafikon 8: Ali meniš, da so risanke in nadaljevanke v tujem jeziku pripomogle k temu, da dobro govoriš tuji jezik?

Na to vprašanje so odgovarjali samo tisti, ki so na prejšnje vprašanje (Ali si kdaj gledal/-a risanke in nadaljevanke v tujem jeziku brez podnapisov?) odgovorili pritrdilno. Ker je 89 % anketirancev odgovorilo pritrdilno, je velika večina odgovarjala tudi na vprašanje, ali menijo, da so risanke in nadaljevanke pripomogle k temu, da dobro govorijo tuji jezik. Kar 97 % anketirancev meni, da so risanke in nadaljevanke v tujem jeziku pripomogle k temu, da dobro govorijo tuje jezike. Pri 3 % anketiranih dijakov se je pojavil odgovor »ne«.

9.

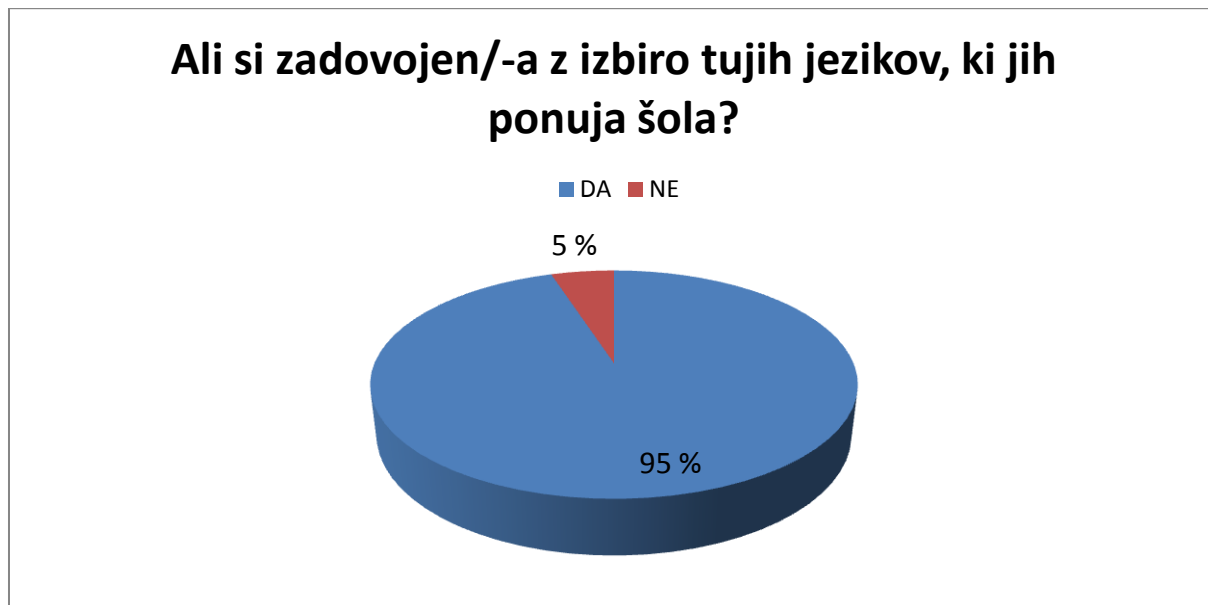
Grafikon 9: Kako se učiš tuje jezike?

Pri tem vprašanju je bilo možno obkrožiti več odgovorov. Največkrat so dijaki obkrožili 2 ali 3 odgovore. Najpogostejši način učenja tujih jezikov je učenje z gledanjem filmov ali serij s podnapisi ali brez njih v tujem jeziku. Ta način učenja tujih jezikov je izbralo 87 % vseh anketirancev. Sledi učenje s poslušanjem v šoli in sodelovanjem pri pouku ter z opravljanjem domačih nalog – ta odgovor je izbralo 73 % anketiranih dijakov. Nekaj manj dijakov, 35 %, se tuje jezike uči z branjem knjig v tujih jezikih, 27 % dijakov pa se tuje jezike uči preko pogovorov s prijatelji iz tujine. 18 % anketiranih dijakov meni, da se tujih jezikov učijo tako, da veliko potujejo. Pri tem vprašanju sem dopustila še možnost odgovora »drugo«, vendar so slednjo možnost izbrali le 4 % vseh anketirancev. Pod odgovor »drugo« so dijaki navedli še, da se tuje jezike učijo z igranjem igrice na računalniku, z uporabo interneta ter s pogovori s prijatelji iz tujine. Citiram še njihove najpogostejše odgovore:

- »Tuje jezike se učim z uporabo interneta.«
- »Tuje jezike se učim tako, da se pogovarjam s prijatelji iz tujine.«
- »Tujih jezikov se ne učim, ker imam znanje tujih jezikov v genih.«

- »Tuje jezike se učim z igranjem računalniških in video igrice, kot je na primer GTA v San Andreas.«

10.

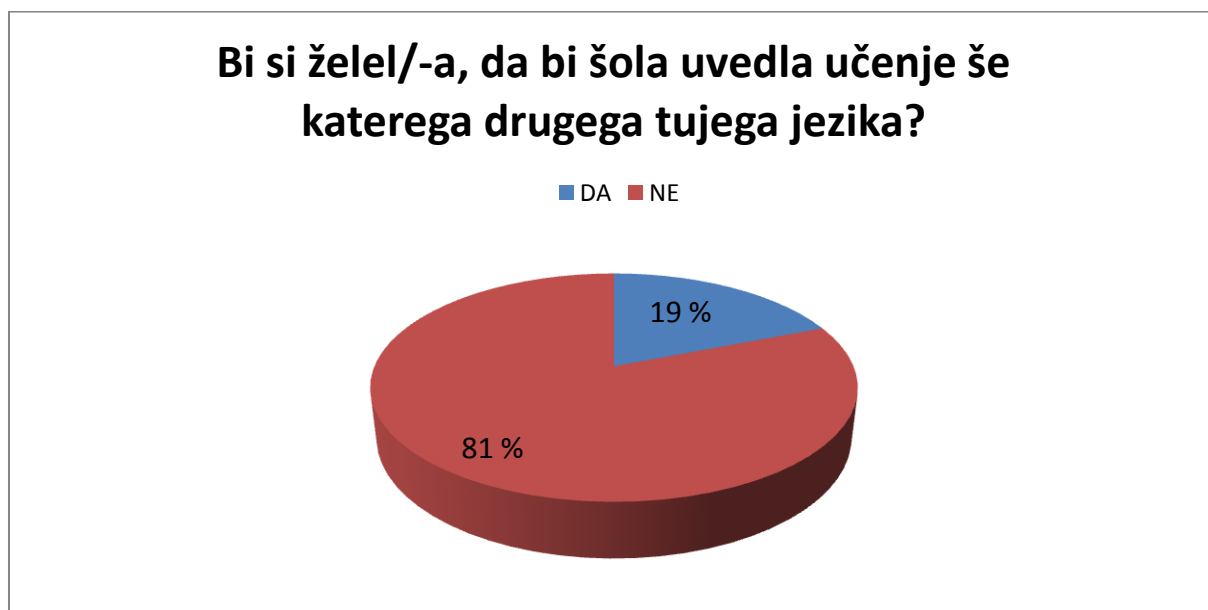

Grafikon 10: Ali si zadovoljen/-a z izbiro tujih jezikov, ki jih ponuja šola?

95 % anketiranih dijakov meni, da je izbira jezikov na šoli ustrezna ter da zajema dovolj obsežen spekter različnih jezikov, ki se jih je možno učiti. 5 % anketirancev pa z izbiro, ki jih ponuja šola, ni zadovoljnih. Tistim, ki so na zastavljeno vprašanje odgovorili nikalno, sem postavila še podvprašanje, zakaj z izborom jezikov niso zadovoljni. Odgovori so bili zelo podobni. V večini so dijaki nezadovoljni, ker se jim izbira jezikov ne zdi dovolj velika in ker jim sistem učenja tujih jezikov ne ustreza. Citiram najpogostejše odgovore dijakov:

- »Nisem zadovoljen, ker so učitelji slabi.«
- »Nisem zadovoljen, ker sistem ni praktičen.«
- »Nisem zadovoljen, ker je na izbiro premalo jezikov.«
- »Nisem zadovoljen, ker ni na izbiro jezikov, kot sta kitajščina ali japonščina.«
- »Nisem zadovoljen, ker ni hrvaščine in italijanščine.«
- »Želim se učiti italijanščino, a žal na šoli nimam te možnosti.«

11.

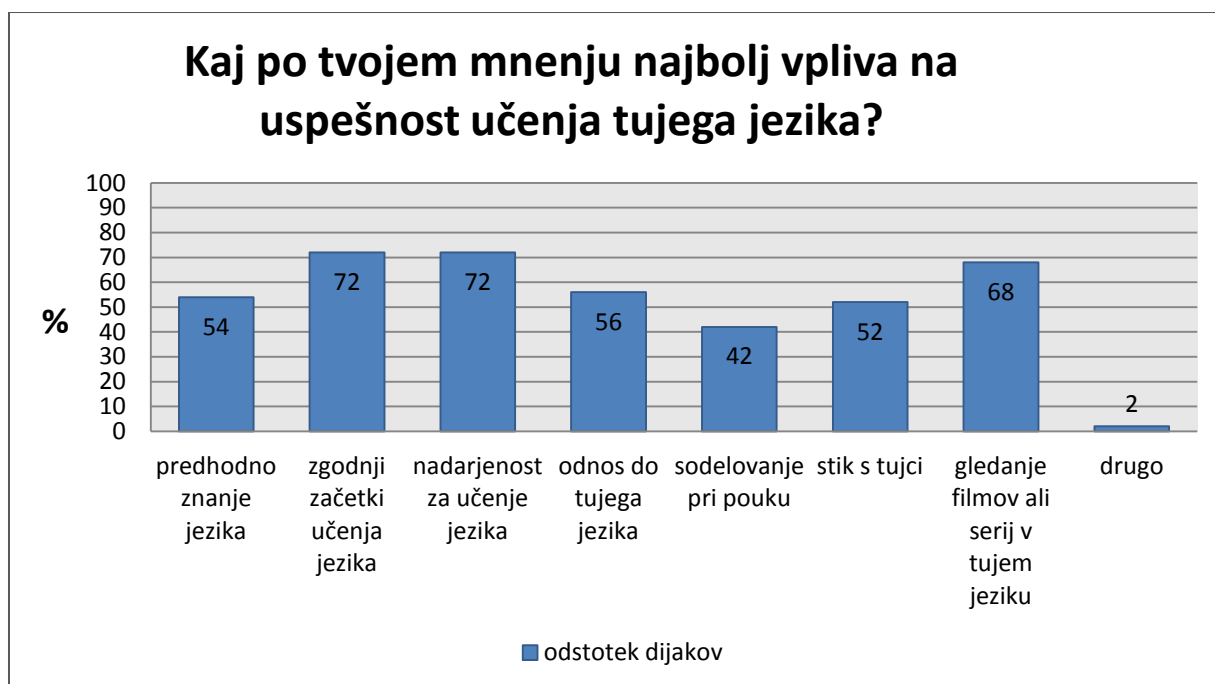

Grafikon 11: Bi si želel/-a, da bi šola uvedla učenje še katerega drugega tujega jezika?

81 % dijakov je odgovorilo, da si ne želi, da bi šola uvedla učenje še katerega drugega jezika, saj jim sedanji izbor tujih jezikov ustreza. A kljub temu si 19 % dijakov želi, da bi šola ponudila možnost učenja še nekaterih drugih jezikov. Tisti dijaki, ki so odgovorili trdilno, so dodali še komentar, kateri tuji jezik se želijo učiti. Dijaki so zapisali, da bi šola lahko ponudila še možnost učenja italijanščine, azijskih jezikov (japonščina, kitajščina, mongolščina), hrvaščine, skandinavskih jezikov (švedščina in finščina) ter grščine.

Jezik, ki si ga dijaki najbolj želijo, je italijanščina, na drugem mestu ji sledi japonščina. Zdi se mi zanimivo, da se dijaki najpogosteje želijo učiti prav ta dva jezika. Najbolj me je presenetil rezultat, da se dijaki v tako velikem številu želijo učiti japonščino. Razlog za veliko željo za učenje japonščine vidim predvsem v tem, da je Japonska danes ena izmed najpomembnejših multinacionalk na svetu in da se dijaki zavedajo, da bo znanje japonščine verjetno v prihodnosti postalo cenjena spretnost, predvsem pri iskanju zaposlitve pri nas in v tujini.

12.

Grafikon 12: Kaj po tvojem mnenju najbolj vpliva na uspešnost učenja tujega jezika?

Pri tem vprašanju je bilo možno obkrožiti več odgovorov. Največkrat so dijaki obkrožili 3 ali 4 odgovore. Največ dijakov meni, da na uspešnost učenja najbolj vplivata dva dejavnika, in sicer: zgodnji začetki učenja jezika in nadarjenost za učenje tujih jezikov. Oba dejavnika je izbralo enako število dijakov, kar 72 % vseh anketirancev. Tretji najpogostejši odgovor (68 %) je bil, da na učenje najbolj vpliva gledanje filmov ali serij v tujem jeziku, kot četrti najpogostejši odgovor pa je 56 % dijakov izbralo odnos do tujega jezika. Za odgovor o predhodnem znanju jezika se je odločilo 54 % vseh anketirancev, nato sledi odgovor »stik s tujci«, za katerega se je odločilo 52 % dijakov. 42 % vseh anketirancev meni, da sodelovanje pri pouku najbolj vpliva na uspešnost učenja tujega jezika. Pri tem vprašanju sem dopustila še možnost odgovora »drugo«, vendar sta ta odgovor izbrala le 2 % vseh anketiranih dijakov. Citiram njihove najpogostejše odgovore:

- »Motivacija in zavzetost pri učenju tujih jezikov.«
- »Profesorji.«
- »Starejši bratje in sestre, od katerih se naučim veliko tujih besed.«

13.

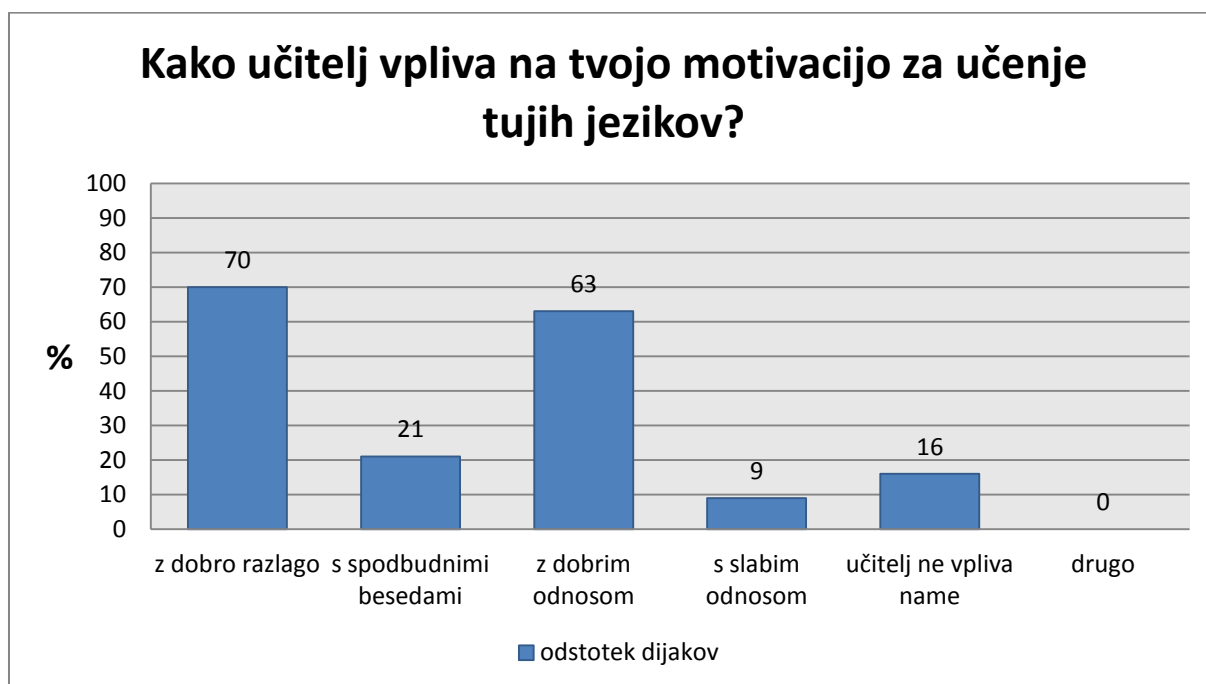
Grafikon 13: Kako starši vplivajo na tvoje učenje tujih jezikov?

Tudi pri tem vprašanju so lahko anketirani dijaki obkrožili več odgovorov. 65 % jih meni, da starši na njih ne vplivajo, kar me ni posebej presenetilo, saj sem ta odgovor pričakovala. Odgovor, da starši na dijake pri učenju tujega jezika ne vplivajo, je najbolj izstopal iz povprečja odgovorov, saj se je za odgovora »pomagajo mi pri učenju« in »kupujejo mi dodatno gradivo« odločilo le 15 % dijakov (odgovora sta bila izbrana v enakem deležu). Na četrtem mestu sledi odgovor »pošiljajo me v jezikovne šole«, za katerega se je odločilo 13 % vseh anketiranih dijakov. 5 % dijakov pa je izbralo odgovor »drugo«, pod katerega so navedli naslednje komentarje:

- »Starši me spodbujajo pri učenju tujih jezikov.«
- »Starši me podpirajo pri učenju tujih jezikov.«
- »Starši komunicirajo z mano v tujem jeziku.«
- »S starši že od rojstva govorim v dveh jezikih, kar se kaže predvsem pri odličnem znanju tujih jezikov.«
- »Starši zelo poudarjajo znanje tujih jezikov, kar posledično vpliva name.«
- »S starši hodimo na potovanja v tuje dežele in s tem se učim različne jezike.«

Zanimivo je, da dijaki nekaterim socialnim dejavnikom (družini) ne pripisujejo velikega pomena. Kljub temu da družina teoretično močno vpliva na razvoj določenih osebnostnih lastnosti, ki imajo pomembno vlogo pri učenju (npr. inteligentnost, storilnostna motivacija, nivo aspiracije in vrednote), dijaki staršem ne pripisujejo velikega vpliva pri učenju tujih jezikov.

14.

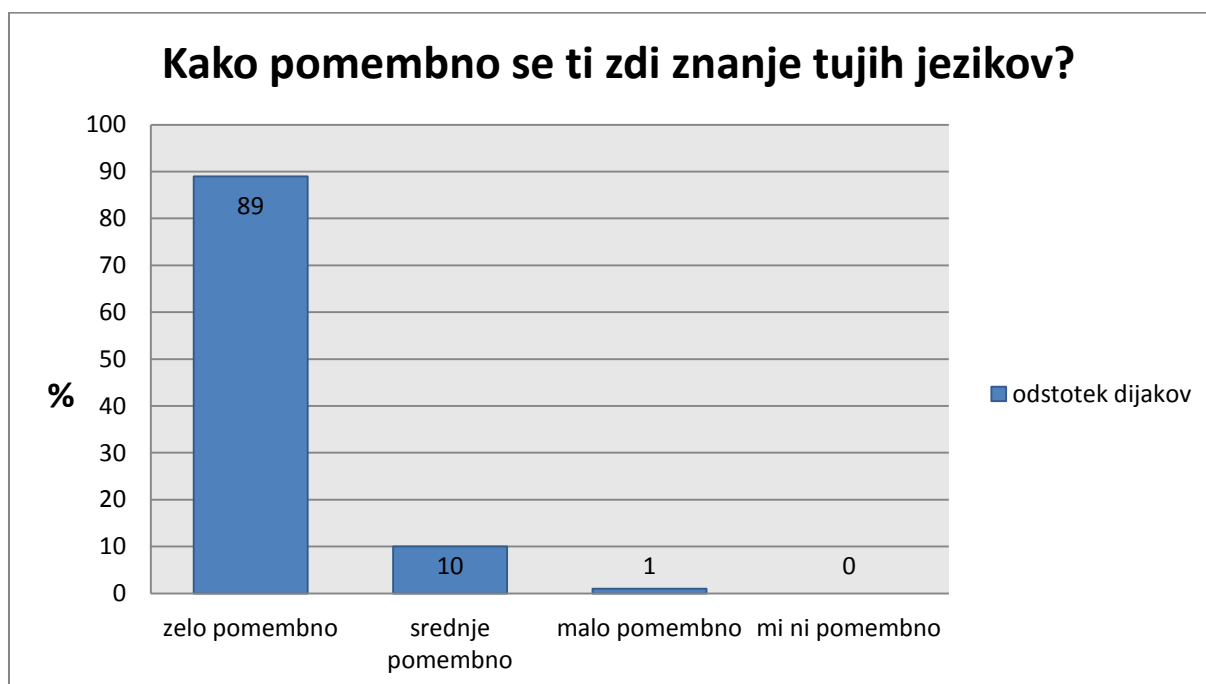

Grafikon 14: Kako učitelj vpliva na tvojo motivacijo za učenje tujih jezikov?

Pri tem vprašanju so lahko dijaki obkrožili več možnih odgovorov. Kar 70 % anketiranih dijakov meni, da učitelj na njihovo učenje najbolj vpliva z dobro razlago. 63 % anketirancev je pomemben dober odnos učitelja, 21 % dijakov pa veliko pomenijo spodbudne besede. Učitelj na 16 % anketirancev ne vpliva, na 9 % dijakov pa učitelj vpliva s slabim odnosom.

Rezultati na zastavljeno vprašanje so potrdili del teorije, in sicer da sociološki dejavniki vplivajo na učenje, saj so eden izmed socialnih dejavnikov tudi profesorji (njihova zahtevnost, kakovost razlage, njihova pričakovanja). Zanimivo je, da odgovora »drugo« nihče ni izbral.

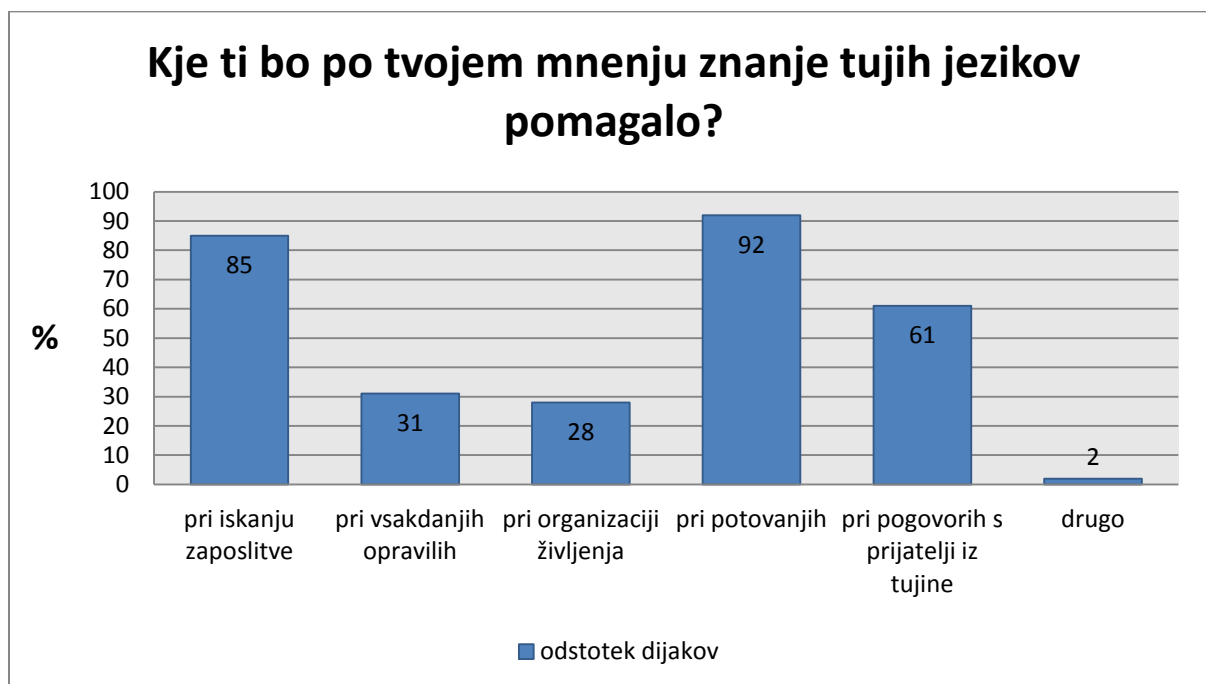
15.

Grafikon 15: Kako pomembno se ti zdi znanje tujih jezikov?

Kar 89 % vseh anketiranih dijakov meni, da je znanje tujih jezikov zelo pomembno, 10 % dijakov pa, da je znanje srednje pomembno. Le 1 % dijakov meni, da je znanje tujih jezikov malo pomembno. Nikomur izmed dijakov se znanje tujih jezikov ne zdi nepomembno. Rezultati, ki sem jih pridobila, me niso presenetili, ampak sem jih pričakovala, ker tudi sama menim, da je znanje tujih jezikov zelo pomembno v času, ko se svet globalizira.

16.

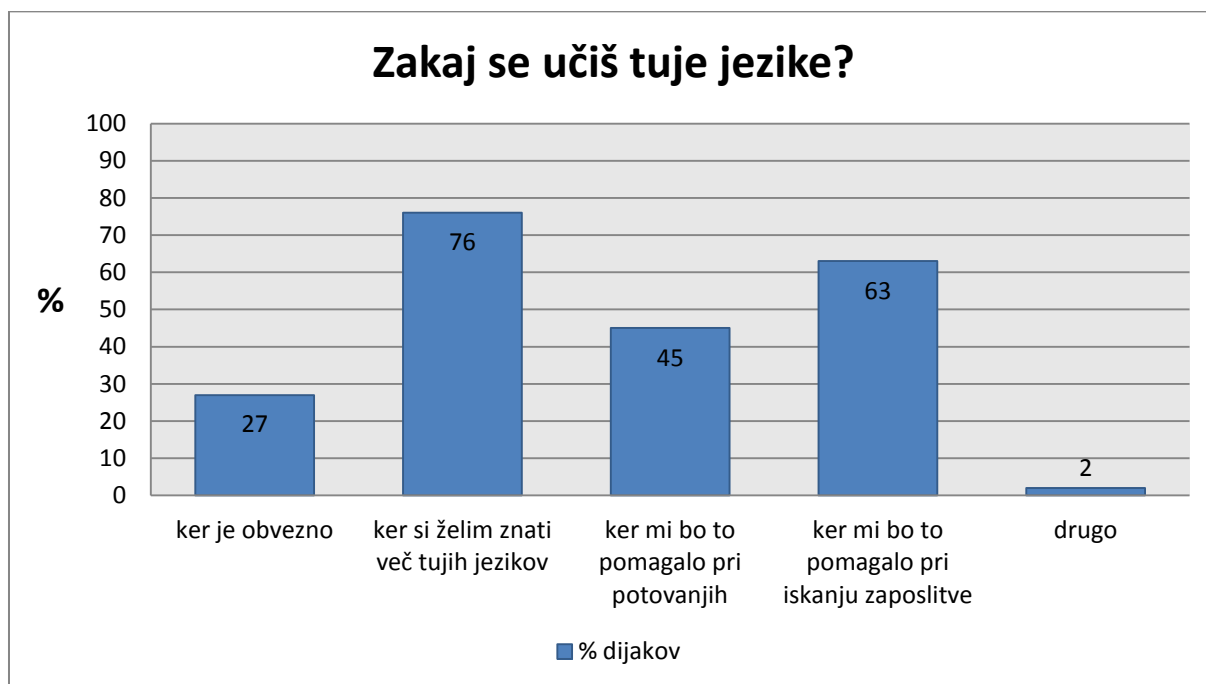

Grafikon 16: Kje ti bo po tvojem mnenju znanje tujih jezikov pomagalo?

Ker je vprašanje dopuščalo, da lahko anketirani dijaki obkrožijo več odgovorov, je veliko anketirancev obkrožilo dva ali tri odgovore, nekateri tudi štiri. 92 % vseh anketirancev meni, da jim bodo tuji jeziki najbolj pomagali pri potovanjih, predvsem pri lažji organizaciji le-teh. Sledi odgovor »pri iskanju zaposlitve« s 85 %. Tako visok odstotek tega odgovora vidim predvsem v trenutnih težkih razmerah zaposlovanja v Sloveniji. 61 % dijakov meni, da jim bo znanje tujih jezikov koristilo pri pogovorih s prijatelji iz tujine, 31 % vseh anketirancev pa bo znanje koristilo pri vsakdanjih opravilih. Odgovor »pri organizaciji življenja« je izbralo 28 % anketirancev, za odgovor »drugo« pa sta se odločila le 2 % dijakov. Pod »drugo« so največkrat navedli naslednje odgovore:

- »Vsepovsod v življenju.«
- »Pri študiju.«
- »Pri šolanju v tujini.«

17.

Grafikon 17: Zakaj se učiš tuje jezike?

Pri tem vprašanju je bilo možno obkrožiti več odgovorov. Veliko anketirancev je obkrožilo več kot 2 odgovora, najpogosteje so obkrožili 3. 76 % vseh anketirancev se tuje jezike uči, ker si želi znati čim več tujih jezikov. Sledi 63 % vseh dijakov, ki se tujih jezikov učijo, ker menijo, da jim bo to pomagalo pri iskanju zaposlitve. 45 % vseh anketirancev se tuje jezike uči, ker menijo, da jim bo to pomagalo pri lažji organizaciji potovanj. Odgovor »ker je obvezno« je izbralo 27 % anketirancev. Za odgovor »drugo« sta se odločila le 2 % vseh anketirancev. Pod odgovor »drugo« so najpogosteje navedli:

- »Tujih jezikov se učim zaradi lažjega dela z internetom.«
- »Ker je angleščina zakon.«
- »Zaradi splošne razgledanosti.«
- »Ker želim delati v turizmu.«
- »Ker uživam pri učenju tujih jezikov.«

3.2 Anketa (profesorji)

Ker sem želela rezultate, ki so jih podali dijaki, še dodatno preveriti in podkrepiti, sem anketirala tudi profesorje, ki na naši gimnaziji poučujejo tuje jezike. S pomočjo odgovorov, ki so mi jih podali, bom v nadaljevanju še dodatno potrdila ali zavrgla postavljene hipoteze, ki se sicer nanašajo zgolj na gimnazijce I. gimnazije v Celju.

3.2.1 Opis vzorca raziskave

Za vzorec sem izbrala 14 profesorjev, ki na I. gimnaziji v Celju poučujejo tuje jezike. V raziskavo sem vključila profesorje, ki poučujejo naslednje jezike: angleščino, nemščino, španščino in francoščino, nekateri izmed njih poučujejo tudi dva tuja jezika. Kljub temu da je moj vzorec majhen, nisem želela v raziskavo vključiti še profesorjev, ki poučujejo druge predmete, saj se moje raziskovanje nanaša zgolj na učenje tujih jezikov.

3.2.2 Opis merskih instrumentov

Anketni vprašalnik meri odnos profesorjev do srednješolskega znanja tujih jezikov. Anketa se navezuje na enako temo kot anketni vprašalnik za dijake. Anketa je sestavljena iz 7 vprašanj, od tega so 3 vprašanja zaprtega tipa, 3 vprašanja kombiniranega tipa in 1 vprašanje odprtega tipa. V anketnem vprašalniku sem na začetku izpustila spol in starost anketirancev, saj podatki o spolu in starosti v tej raziskavi niso pomembni. Anketni vprašalnik prilagam na koncu naloge.

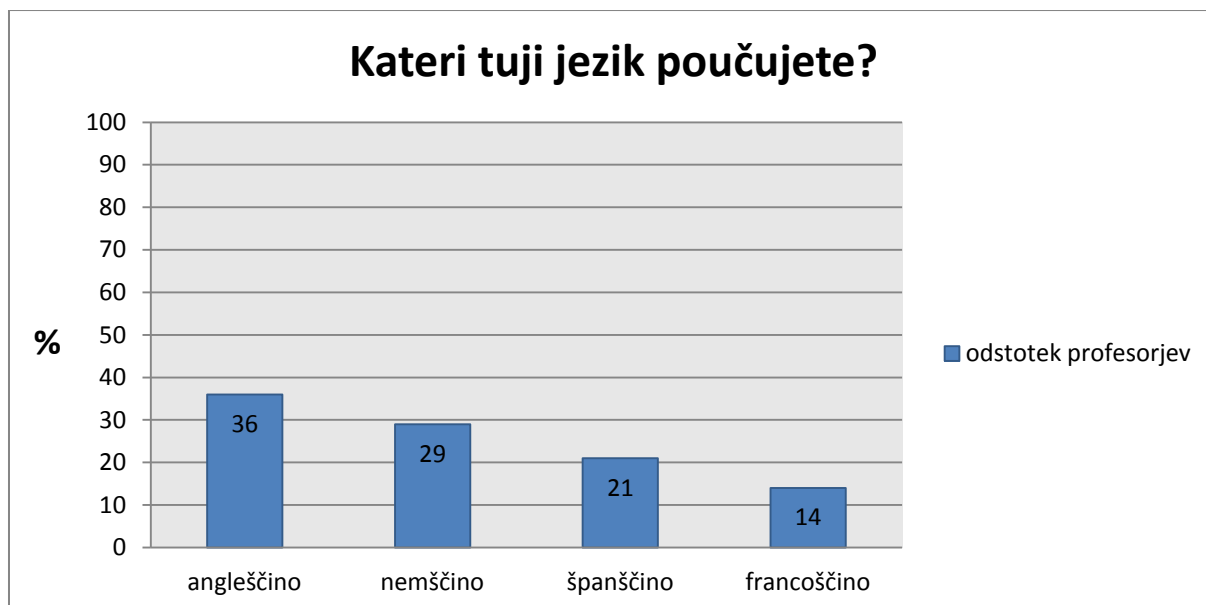
Odgovore na vprašanje 1 sem uporabila pri opisu vzorca. Z vprašanjem 3 sem preverila profesorsko mnenje o tem, ali risanke in nadaljevanke, ki so jih dijaki gledali oz. jih gledajo, vplivajo na to, da bolje govorijo tuje jezike, kar se nanaša na hipotezo 2. Vprašanja 2, 4 in 5 pa so mi pomagala pri podkrepitvi hipoteze številka 4, saj se ta nanaša na dejavnike, ki najbolj vplivajo na dobro znanje tujega jezika. Hipoteza 3 trdi, da je večina dijakov zadovoljna z izbiro učenja tujih jezikov, ki jih ponuja šola, in tako sem z vprašanjem 6 preverila še mnenje profesorjev o tem. Z vprašanjem 7 so profesorji še ocenili, kakšen pomen po njihovem mnenju dijaki pripisujejo znanju tujih jezikov, kar se nanaša na hipotezo 5.

3.2.3 Opis postopka zbiranja podatkov

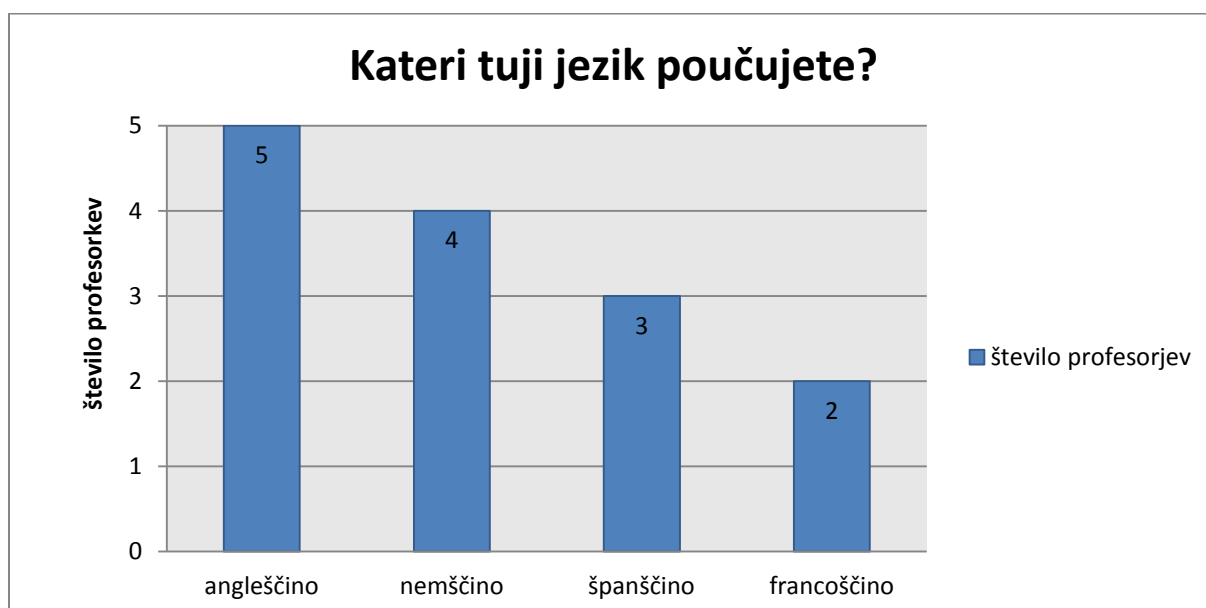
Podatke sem zbrala tako, da sem sama ali s pomočjo mentorice anketne vprašalnike razdelila med profesorje tujih jezikov. Profesorje, ki poučujejo tuje jezike, sem prosila za izpolnitev anketnega vprašalnika. Anketni vprašalnik so profesorji rešili hitro, v približno dveh minutah.

3.2.4 Analiza in interpretacija rezultatov

1.

Grafikon 18: Kateri tuji jezik poučujete?

Grafikon 19: Kateri tuji jezik poučujete?

Ker je vzorec anketiranih profesorjev majhen, sem se v tem primeru odločila za dvojni prikaz podatkov. S tem je prikaz jasnejši in razumljivejši.

Na anketo je odgovorilo 14 profesorjev. 5 profesorjev, kar ustreza 36 % vseh anketirancev, poučuje angleščino. 29 % vseh profesorjev (4 profesorji) poučuje nemščino. Sledijo 3 profesorji, ki poučujejo španščino, kar ustreza 21 % vzorca. Le 2 profesorja poučujeta francoščino, kar predstavlja 14 % vseh anketirancev.

2.

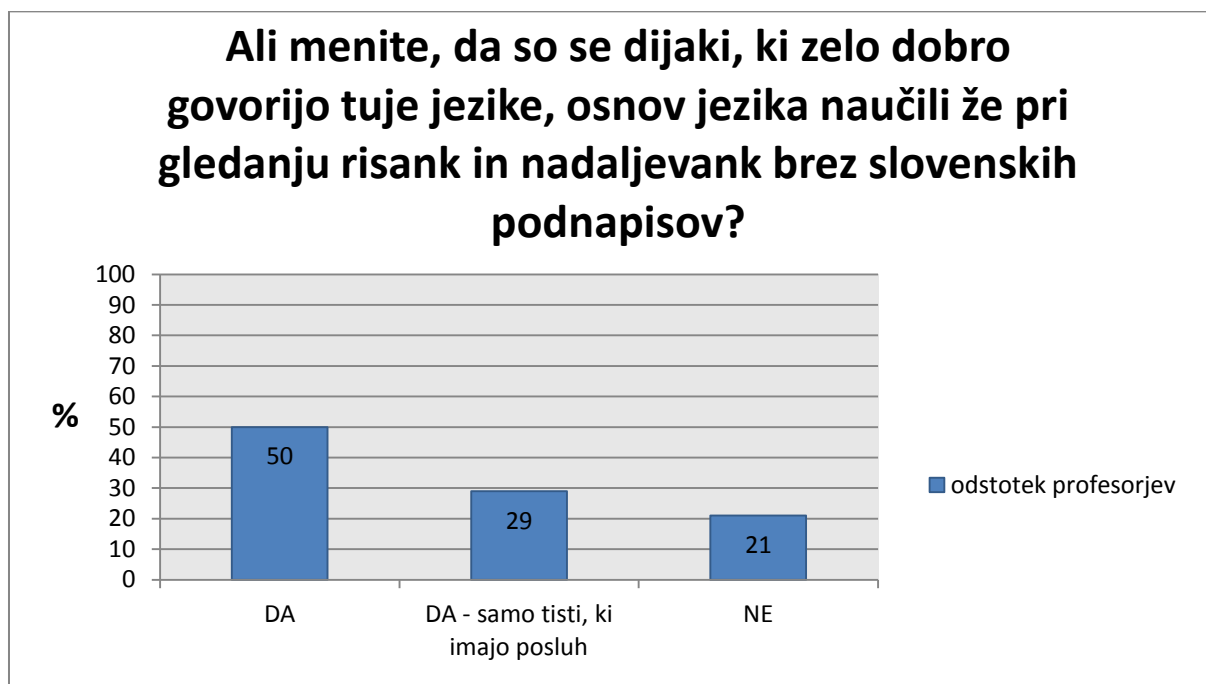
Grafikon 20: Kaj po vašem mnenju vpliva na dobro znanje tujega jezika?

Na to vprašanje so profesorji odgovorili tako, da so na ocenjevalni lestvici od 1 do 5 (1 pomeni najmanj, 5 najbolj) označili vrednost za posamezen dejavnik, ki naj bi vplival na dobro znanje tujih jezikov.

Grafikon prikazuje povprečno oceno za vsak dejavnik posebej. Po mnenju profesorjev na dobro znanje tujega jezika najbolj vpliva redno delo z oceno 4,8, takoj zatem sledi sodelovanje pri pouku z oceno 4,7. Rezultata ne presenečata, saj dajejo profesorji velik pomen rednemu delu (h kateremu sodi npr. poslušanje razlage v šoli ali opravljanje domačih nalog) in sodelovanju pri pouku. Na tretje mesto se je uvrstil dejavnik »nadarjenost za tuje jezike« z oceno 4,5. Sledita dejavnika »stik s tujci« (na ocenjevalni lestvici ocenjen z oceno 4,2) in »odnos do jezika« z oceno 4,1. Na šesto mesto so se uvrstili odgovori: »predhodno znanje jezika«, »odnos do profesorja«, »gledanje filmov ali serij« in odgovor »drugo«, vsi z oceno 3,7. Pod odgovor »drugo« so profesorji navedli branje v tujem jeziku. Dejavnik, ki po mnenju profesorjev najmanj vpliva na dobro znanje tujega jezika, je zgodnji začetek učenja jezika, kar je dokaj presenetljivo, saj številne raziskave kažejo, da zgodnji začetki učenja jezika pozitivno vplivajo na dobro znanje tujega jezika v kasnejšem obdobju.

Zanimivo je, da profesorji menijo, da na dobro znanje tujih jezikov najbolj vplivajo psihološki dejavniki, kot so sposobnost (nadarjenost za tuje jezike), splošna inteligentnost in učna motivacija (redno delo, delanje domačih nalog, poslušanje in sodelovanje v šoli). Dobljeni rezultati potrjujejo pravilnost teoretičnega uvoda, in sicer da na učenje tujih jezikov poleg socialnih dejavnikov najbolj vplivajo psihološki dejavniki.

3.

Grafikon 21: Ali menite, da so se dijaki, ki dobro govoriyo tuje jezike, osnov jezika naučili že pri gledanju risank in nadaljevank brez slovenskih podnapisov?

Anketirani profesorji so na to vprašanje odgovarjali različno. 50 % vseh anketiranih profesorjev meni, da so se dijaki, ki zelo dobro govoriyo tuje jezike, osnov jezika naučili že pri gledanju risank in nadaljevank. 29 % profesorjev meni, da je gledanje risank in nadaljevank pomagalo izključno tistim, ki imajo posluh za učenje tujih jezikov. 21 % anketiranih profesorjev pa meni, da se dijaki, ki zelo dobro govoriyo tuje jezike, le-teh niso naučili že pri gledanju risank in nadaljevank, temveč so se tujega jezika dobro naučili kje drugje.

Tudi dijakom sem postavila vprašanje, ali menijo, da so risanke in nadaljevanke v tujem jeziku pripomogle k temu, da dobro govoriyo tuji jezik. Velika večina dijakov (97 % anketirancev) meni, da je gledanje risank in nadaljevank v tujem jeziku veliko pripomoglo k njihovem znanju. Zanimivo je, da je pri enakem vprašanju odstotek odgovorov pri dijakih dosti višji od odstotka pri profesorjih.

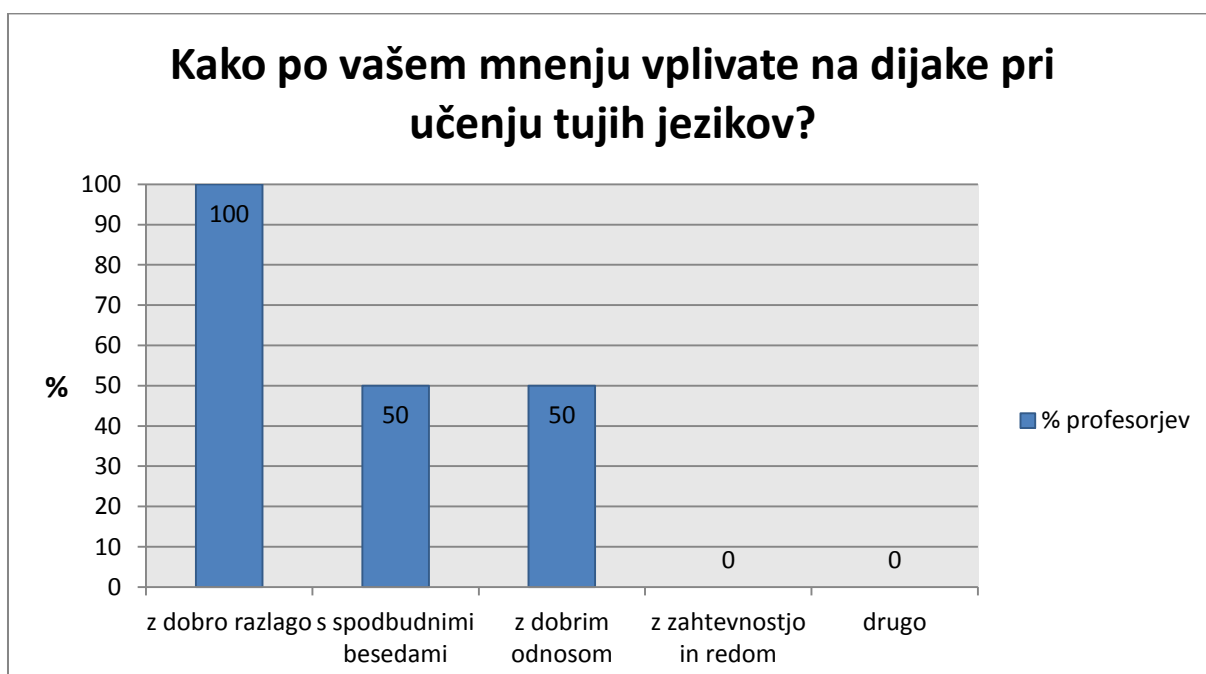
4.

Grafikon 22: Ali menite, da s poučevanjem vplivate na dijake pri učenju tujih jezikov?

Na to vprašanje so vsi anketirani profesorji odgovorili pritrdilno. Vsi profesorji menijo (100 % anketirancev), da s poučevanjem vplivajo na dijake pri učenju tujih jezikov. Nihče izmed anketirancev ni izbral odgovora »ne«.

5.

Grafikon 23: Kako po vašem mnenju vplivate na dijake pri učenju tujih jezikov?

Na to vprašanje so odgovarjali samo tisti, ki so na prejšnje vprašanje (Ali menite, da s poučevanjem vplivate na dijake pri učenju tujih jezikov?) pritrdilno odgovorili. Ker so vsi

anketirani profesorji odgovorili z »da«, so posledično vsi odgovarjali tudi na vprašanje, kako po njihovem mnenju vplivajo na dijake pri učenju tujih jezikov.

Pri tem vprašanju je bilo možno izbrati dva odgovora. Kar 100 % profesorjev meni, da na dijake najbolj vplivajo z dobro razlago. Na drugem mestu sledita odgovora, ki sta bila izbrana vsak po sedemkrat, kar predstavlja 50 % anketirancev. Ta dva odgovora sta »s spodbudnimi besedami« in »z dobrim odnosom«. Presenetljivo je, da nihče izmed profesorjev ne meni, da na dijake pri učenju tujih jezikov vpliva z zahtevnostjo in redom. Prav tako ni nihče izmed profesorjev izbral odgovora »drugo«.

6.

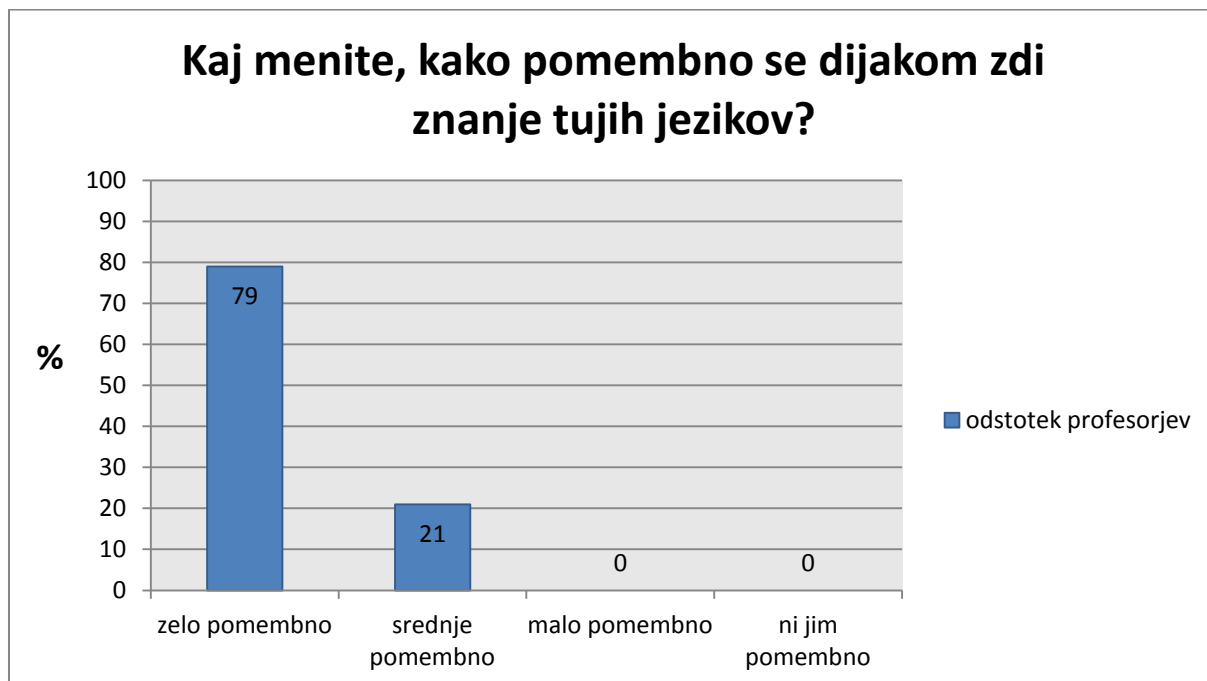
Grafikon 24: Ali menite, da so dijaki zadovoljni z izbiro tujih jezikov, ki jih ponuja šola?

64 % anketiranih profesorjev meni, da je izbira tujih jezikov na šoli dovolj velika ter da so dijaki zadovoljni z izbiro jezikov, ki jih šola ponuja. 36 % anketirancev pa meni, da dijaki niso zadovoljni z izbiro tujih jezikov, ki jih ponuja šola. Tistim, ki so na zastavljeno vprašanje odgovorili z »ne«, sem postavila še podvprašanje, zakaj dijaki niso zadovoljni. Odgovori so bili zelo podobni. Večina anketiranih profesorjev meni, da bi lahko na šoli uvedli še učenje italijanščine in kakšnega azijskega jezika, saj bi tako dijaki imeli na voljo še večji spekter možnosti učenja tujih jezikov. Citiram njihove najpogostejše odgovore:

- »Dijaki imajo na izbiro veliko tujih jezikov, ki se jih lahko učijo. Vendar menim, da kljub veliki izbiri niso zadovoljni, saj so pri uri angleščine izrazili željo po učenju italijanščine.«
- »Po mojem mnenju dijaki niso zadovoljni, ker se na šoli ne morejo učiti japonščine ali kitajščine.«
- »Zato ker na šoli nimamo organiziranega učenja hrvaščine in italijanščine.«

Poiskala sem podobnosti v odgovorih pri dijakih ter profesorjih in glede na odgovore predlagam, da bi na šoli uvedli še učenje tujih jezikov, kot sta italijanščina in japonščina.

7.

Grafikon 25: Kaj menite, kako pomembno se dijakom zdi znanje tujih jezikov?

Večina profesorjev meni, da dijaki znanju tujih jezikov pripisujejo velik pomen. 79 % vseh anketirancev meni, da se dijakom znanje tujih jezikov zdi zelo pomembno. Sledi 21 % profesorjev z odgovorom »srednje pomembno«. Nihče izmed anketirancev ne meni, da se dijakom znanje tujih jezikov zdi malo pomembno ali da jim sploh ni pomembno, kar me ni presenetilo, saj sem pričakovala podobne rezultate.

3.3 Intervju

Poleg raziskovanja teoretičnih konceptov in anketiranja dijakov ter profesorjev sem želela opraviti še intervju s tujima lektorjema oziroma naravnima govorcema, ki na naši šoli poučujeta nemščino in angleščino, saj bi tako pridobila še dodaten nepristranski pogled tujca na temo tujih jezikov. Poleg tega sem z intervjujem pridobila še mnenje nekoga, ki nas vidi z drugačne perspektive kot mi sami, zato nas lahko posledično oceni drugače, a iskreno. Z njima sem opravila strukturiran intervju v nemškem (z nemškim lektorjem) in angleškem jeziku (z angleškim lektorjem), ki je trajal približno 15 minut. Vprašanja, na katera sta odgovarjala, prilagam na koncu naloge, in sicer v slovenskem, nemškem in angleškem jeziku. Vprašanja so bila enaka.

Nemški lektor, profesor Marko Wolf, prihaja iz okolice Stuttgarta. Star je 28 let in že nekaj časa živi v Sloveniji. Angleški lektor, profesor Gerard Britovšek, pa prihaja s Severne Irske. Kljub temu da ima sorodnike v Velenju, slovenskega jezika niti ne govori niti ne razume. Oba lektorja se v Sloveniji počutita naravnost odlično in pri poučevanju resnično uživata. Na naši šoli poučujeta zato, ker so na šoli želeli izboljšati kvaliteto poučevanja tujih jezikov in hkrati dijakom omogočiti stik z naravnimi govorci.

Odgovore bom podala v slovenskem jeziku, in sicer tako, da bom zapisala vprašanje in za tem še dva odgovora (odgovor nemškega in nato angleškega lektorja v slovenskem prevodu), saj menim, da bo tako razumljivejše in preglednejše.

Zastavila sem jima naslednja vprašanja:

1. Kdaj ste pričeli z učenjem tujih jezikov?

NEMŠKI LEKTOR: »V 5. razredu, ko sem začel obiskovati gimnazijo, saj pri nas gimnazija traja od 5. do 12./13. razreda.«

ANGLEŠKI LEKTOR: »Tujih jezikov sem se začel učiti, ko sem šel v srednjo šolo, se pravi pri 11 letih.«

2. Katere tuje jezike govorite?

NEMŠKI LEKTOR: »Tekoče govorim angleščino, slovenščino, francoščino, švedščino in seveda nemščino, moj materni jezik. Teoretično znanje imam še v več jezikih, vendar ne bi rekel, da jih 'znam'.«

ANGLEŠKI LEKTOR: »Govorim nemško, francosko in latinsko.«

3. Ali se vam zdi slovenščina težka?

NEMŠKI LEKTOR: »Niti ne. Kljub temu da veliko ljudi pravi, kako težek jezik je slovenščina, se mi osebno ne zdi tako težka.«

ANGLEŠKI LEKTOR: »Slovenščina se mi zdi zelo težka, eden izmed težjih jezikov, ki sem se jih kdaj koli poskušal naučiti. Najtežja se mi zdi dvojina, saj je večina jezikov nima.«

4. Ali vam je vseč poučevanje na naši šoli? Kaj vam je vseč in kaj bi spremenili?

NEMŠKI LEKTOR: »Zelo mi je vseč. Dijaki so odlični, lepo vzgojeni in zelo motivirani. Kaj bi spremenil? Hmmm, več dni bi tu učil.«

ANGLEŠKI LEKTOR: »Poučevanje na šoli mi je zelo vseč, zelo uživam tukaj. Vseč mi je način poučevanja na šoli in lepo vzgojeni dijaki. Spremenil ne bi ničesar.«

5. Kdaj se otroci v Nemčiji začnejo učiti tujih jezikov? (starost)

NEMŠKI LEKTOR: »Otroci v Nemčiji se začnejo učiti prvega tujega jezika že v prvem razredu osnovne šole (stari so približno 5/6 let). Po navadi začnejo z učenjem angleščine, če je le-ta prvi tuji jezik.«

Kdaj se otroci na Severnem Irskem začnejo učiti tujih jezikov? (starost)

ANGLEŠKI LEKTOR: »Otroci na Severnem Irskem se začnejo tujih jezikov učiti v srednji šoli. Pri nas je sistem drugačen kot v Sloveniji, srednja šola se pri nas začne prej, zato se tuje jezike začnejo učiti pri 11 letih.«

6. Katerega tujega jezika se začnejo najprej učiti?

NEMŠKI LEKTOR: »Večinoma začnejo z angleščino, jaz osebno pa sem imel kot prvi tuji jezik francoščino.«

ANGLEŠKI LEKTOR: »To je zelo odvisno od šole in regije, v kateri se šolaš. Večinoma začnejo s španščino, saj ta jezik postaja vedno popularnejši. Tudi irščina postaja vse bolj priljubljena.«

7. Katere tuje jezike se učenci najpogosteje učijo v osnovni šoli?

NEMŠKI LEKTOR: »Mislim, da se v osnovni šoli učijo izključno angleščine, saj osnovna šola pri nas traja samo štiri leta in ne devet let, tako kot pri vas v Sloveniji.«

ANGLEŠKI LEKTOR: »Nobenih, saj na Severnem Irskem otroci z učenjem tujih jezikov pričnejo šele v srednji šoli.«

8. Katere tuje jezike se najpogosteje učijo v srednji šoli?

NEMŠKI LEKTOR: »Katere tuje jezike se dijaki učijo v srednji šoli, je zelo odvisno od regije, v kateri se šolajo. Najbolj razširjeni jeziki so angleščina, francoščina, španščina, italijanščina, ruščina in latinščina.«

ANGLEŠKI LEKTOR: »Katere tuje jezike se dijaki učijo, je odvisno od šole, ki jo obiskujejo. Najpogosteje se učijo španščino in francoščino.«

9. Ali je angleščina prvi tuji jezik v Nemčiji? Če ni, kateri jezik ima oznako prvega tujega jezika?

NEMŠKI LEKTOR: »Večinoma je angleščina prvi tuji jezik v Nemčiji. Mislim, da je vedno manj drugih jezikov poleg angleščine, ki lahko imajo oznako prvega tujega jezika. Kljub temu pa sem jaz začel s francoščino.«

Ali je nemščina prvi tuji jezik na Severnem Irskem? Če ni, kateri jezik ima oznako prvega tujega jezika?

ANGLEŠKI LEKTOR: »Ne, nemščina ni prvi tuji jezik. Po navadi se dijaki kot prvega tujega jezika učijo španščino ali francoščino.«

10. Katere tuje jezike se je možno učiti na srednji šoli?

NEMŠKI LEKTOR: »Kot že rečeno, angleščino, francoščino, italijanščino, španščino, ruščino, latinščino. Regionalno se lahko dijaki učijo tudi nekaterih drugih jezikov, kot so poljščina, turščina, danščina, japonsščina, nizozemščina in grščina.«

ANGLEŠKI LEKTOR: »Kot sem že rekel, španščino, francoščino, nemščino, italijanščino in tudi latinščino.«

11. Ali se je možno na srednji šoli učiti tudi tuje jezike, kot so slovenščina, hrvaščina ali ruščina?

NEMŠKI LEKTOR: »Na srednji šoli se je možno učiti ruščino, saj postaja vedno bolj popularna. Hrvaščine, srbščine in slovenščine pa se na šoli žal ni možno učiti, kvečjemu kot jezikovni tečaj.«

ANGLEŠKI LEKTOR: »Ne, na srednjih šolah se teh jezikov žal ni možno učiti.«

12. Kateri srednješolci (slovenski ali nemški) imajo po vašem mnenju večjo željo po učenju tujih jezikov? Zakaj menite tako?

NEMŠKI LEKTOR: »Menim, da imajo slovenski srednješolci večjo željo po učenju tujih jezikov, ker je slovenščina jezik, s katerim si v tujini težje pomagajo kot na primer nemški srednješolci, ki lahko v tujini za sporazumevanje uporabljajo tudi svoj materni jezik. Veliko slovenskih srednješolcev si želi tudi študirati v tujini in kasneje še delati v deželah, kot so Avstrija, Nemčija in Švica. Poleg tega je nemščina v Evropi zelo razširjena, posledično je zato sporazumevanje v tujini za Nemce dosti lažje kot za Slovence.«

Kateri srednješolci (slovenski ali angleški) imajo po vašem mnenju večjo željo po učenju tujih jezikov? Zakaj menite tako?

ANGLEŠKI LEKTOR: »Zagotovo slovenski. Razloge za to vidim predvsem v tem, da slovenščina v tujini ni razširjen jezik in posledično si z njim v tujini ne moreš dosti pomagati. Poleg tega med angleškimi srednješolci velja prepričanje, da bi morali v tujini vsi govoriti angleško, zato angleški srednješolci ne dajejo velikega pomena učenju tujih jezikov.«

13. Primerjajte slovenski in nemški srednješolski sistem (osredotočite se predvsem na učenje tujih jezikov). Kdo ima po vašem mnenju boljši sistem in kateri vam je ljubši? Opišite prednosti in slabosti vsakega od sistemov.

NEMŠKI LEKTOR: »Menim, da je slovenski šolski sistem boljši, ker osnovna šola traja do 15. leta starosti. Pri 15 letih učenec po navadi že vsaj malo ve, kaj ga zanima in na katero srednjo šolo bi rad hodil. Medtem ko osnovna šola v Nemčiji traja samo štiri leta, zato se je osnovnošolcem pri 10 letih težje odločiti, na katero šolo bi radi hodili. Menim, da je to veliko prezgodaj za takšno odločanje. Glede učenja tujih jezikov pa ne vidim bistvenih razlik, le da so slovenski srednješolci za odtenek bolj motivirani pri učenju tujih jezikov kot nemški.«

Primerjajte slovenski in irski srednješolski sistem (osredotočite se predvsem na učenje tujih jezikov). Kdo ima po vašem mnenju boljši sistem in kateri vam je ljubši? Opišite prednosti in slabosti vsakega od sistemov.

ANGLEŠKI LEKTOR: »Menim, da je slovenski srednješolski sistem veliko boljši kot irski. Če sem iskren, mi je tudi ljubši. Prednosti slovenskega šolskega sistema vidim v tem, da se dijaki učijo veliko različnih predmetov, in prav to daje dijakom širino znanja, ki ga imajo. Poleg tega mi je tudi všeč, da se vsi slovenski dijaki učijo vsaj dva tuja jezika, kar pa je na Severnem Irskem bolj redkost.«

4 RAZPRAVA

4.1 Vrednotenje zastavljenih hipotez

✗ Hipoteza 1: Večina dijakov je z učenjem tujih jezikov pričela že pred vstopom v osnovno šolo (npr. v vrtcu).

Rezultate, ki so zastavljeno hipotezo ovrgli, sem prikazala v grafikonu številka 6. Večina dijakov (76 % vseh anketirancev) z učenjem tujega jezika ni pričela že pred vstopom v osnovno šolo, kar me je presenetilo, saj sem sama začela z učenjem le-tega že v vrtcu (obiskovala sem »angleški vrtec«: učili smo se osnovnih poimenovanj stvari v angleščini ter peli angleške pesmi). Le 24 % vseh anketirancev je z učenjem tujega jezika začelo pred vstopom v osnovno šolo. Takšnega rezultata nisem pričakovala, saj sem anketirala samo gimnazijce, pri katerih sem pričakovala, da so se tujih jezikov začeli učiti že pred osnovno šolo, na primer v vrtcu, mali šoli, na različnih tečajih, doma ... Dijakom, ki so zapisali, da so z učenjem tujih jezikov pričeli že pred začetkom osnovne šole, pa sem postavila še podvprašanje, kje in kdaj so pričeli z učenjem tujih jezikov. Na zastavljeno vprašanje so dijaki odgovorili podobno. Nekateri izmed njih so se začeli učiti tuje jezike doma, se pravi, da so vlogo učitelja opravili starši in sorodniki, spet drugi v vrtcu ali mali šoli in tretji pri gledanju risank. Menim, da bi bilo dobro, da bi otroci pričeli z učenjem tujih jezikov že pred začetkom šolanja, saj - kot sem zapisala v teoretičnem uvodu naloge - psihologi, sociologi in zdravniki opozarjajo na to, da zgodnji začetki učenja tujih jezikov otrok ne obremenjujejo, ampak jim je s tem omogočeno, da bodo kasneje lažje spregovorili v tujem jeziku.

Kljub temu da se večina dijakov tujih jezikov pred začetkom šolanja načrtno res ni učila, so se dijaki tujega jezika nezavedno učili že pri gledanju risank v otroštvu. Na to dejstvo se navezuje hipoteza 2, zato bom o tem razpravljala v naslednjih odstavkih.

Hipoteza 1: zavrnjena

✓ Hipoteza 2: Večina dijakov, ki zelo dobro govori tuje jezike, se je osnov jezika naučila pri gledanju tujih risank in nadaljevanek.

Rezultate, ki se nanašajo na hipotezo številka 2, sem prikazala z grafikonoma 7 in 8, razložila sem jo s sedmim vprašanjem (anketa dijaki) in podkrepila še z rezultati, ki sem jih pridobila iz ankete, namenjene le profesorjem. 89 % vseh anketiranih dijakov je na zastavljeno vprašanje, ali so kdaj gledali risanke in nadaljevanke v tujem jeziku brez podnapisov, odgovorilo z »da«, kar pomeni, da jih je večina gledala risanke in nadaljevanke v tujem jeziku brez podnapisov. Ker je kar 89 % anketirancev odgovorilo pritrdilno, je velika večina odgovarjala tudi na vprašanje, ali menijo, da so risanke in nadaljevanke pripomogle k temu, da dobro govorijo tuji jezik. Kar 97 % anketirancev meni, da je gledanje risank in nadaljevanek pripomoglo k temu, da dobro govorijo tuje jezike. Če povzamem, se je velika večina dijakov, ki sedaj dobro govori tuje jezike, osnov jezika naučila že pri gledanju tujih risank in nadaljevanek.

Tudi profesorjem sem postavila vprašanje, ki se nanaša na hipotezo številka 2, saj lahko z njihovimi odgovori še dodatno podkrepim zastavljeno hipotezo. Polovica anketiranih profesorjev meni, da so se dijaki, ki sedaj zelo dobro govorijo tuje jezike, osnov jezika naučili že pri gledanju risank in nadaljevank. Z naslednjim odgovorom, ki so ga podali profesorji, pa se je pokazal še en dejavnik, ki po mnenju profesorjev vpliva na učenje tujih jezikov. To je nadarjenost (posluš za učenje tujih jezikov), in sicer 29 % profesorjev meni, da je gledanje risank in nadaljevank v tujem jeziku pomagalo samo tistim, ki imajo posluš za učenje tujih jezikov.

Kot zanimivost naj navedem še najpogostejši način učenja tujih jezikov, ki so ga navedli dijaki. Učenje tujega jezika je pojem, tesno povezan s šolo, torej ima večkrat negativen prizvok. Vendar lahko učenje predstavlja tudi radost, zabavo in veselje ob spoznavanju novega. Najpogostejši način učenja tujih jezikov, ki so ga navedli dijaki, je učenje z gledanjem filmov in serij s podnapisi oz. brez njih v tujem jeziku. Ta način učenja tujih jezikov je izbralo 87 % vseh anketirancev, kar je zelo zanimivo, da ravno temu načinu učenja pripisujejo največji pomen. Razlog za takšen odgovor vidim predvsem v tem, da živimo v 21. stoletju, ko se lahko tuje jezike učimo na tisoč in en način. In seveda, dijaki ne bi bili dijaki, če ne bi izbrali najzanimivejše in najzabavnejše izmed vseh možnosti.

Glede na rezultate dveh različnih anket potrjujem hipotezo števila 2.

Hipoteza 2: potrjena

✓ **Hipoteza 3:** Večina dijakov je zadovoljna z izbiro tujih jezikov na šoli.

Hipotezo številka 3 sem različno preverjala. Najprej sem z osmim in devetim vprašanjem (anketa dijaki) preverila njeno pravilnost, podkrepila pa sem jo še z mnenjem profesorjev ter mnenjema angleškega in nemškega lektorja.

95 % anketiranih dijakov meni, da je izbira jezikov na šoli dovolj velika ter da zajema dovolj bogat spekter različnih jezikov, ki se jih je možno učiti. Že dobljeni rezultati, ki sem jih prikazala v grafikonu 10, potrjujejo pravilnost hipoteze, saj je večina dijakov z izbiro učenja tujih jezikov zadovoljna. Le 5 % anketirancev z izbiro, ki jih ponuja šola, ni zadovoljna. Ker pa me je zanimalo, zakaj so nekateri dijaki nezadovoljni, sem jim postavila še podvprašanje, zakaj niso zadovoljni. Odgovori so bili zelo podobni. Večina dijakov je nezadovoljnih, ker se jim izbira jezikov ne zdi dovolj velika, ker bi se želeli učiti še kakšen tuji jezik, ki ga šola ne ponuja, in ker se jim zdi sistem učenja jezikov nepraktičen. Izmed vseh odgovorov me je presenetil samo odgovor 16-letnega dijaka, ki je zapisal: »Nisem zadovoljen, ker so učitelji slabi.«

Na vprašanje, ali bi si želel/-a, da bi šola uvedla učenje še katerega drugega jezika, je velika večina dijakov, kar 81 %, odgovorila, da si ne želi, da bi šola uvedla učenje še katerega drugega jezika, saj jim sedanje možnosti učenja tujih jezikov ustrezajo. Vendar si kljub temu 19 % dijakov želi, da bi šola ponudila možnost učenja še nekaterih drugih jezikov, kot so italijanščina, skandinavski jeziki (švedščina in finščina), azijski jeziki (japonščina, kitajščina,

mongolščina), hrvaščina ter grščina. Najpogostejši jezik, ki se ga dijaki želijo učiti, je italijanščina, na drugem mestu ji sledi japonščina.

Hipotezo številka 3 sem želela še dodatno podkrepiti z mnenji profesorjev, ki poučujejo tuje jezike. Zastavila sem jim vprašanje, ali menijo, da so dijaki zadovoljni z izbiro učenja tujih jezikov, ki jih ponuja šola. 64 % anketiranih profesorjev meni, da je izbira tujih jezikov dovolj velika in da so dijaki zadovoljni z izbiro učenja tujih jezikov, ki jih ponuja šola. 36 % anketirancev pa meni, da dijaki niso zadovoljni z izbiro tujih jezikov, ki jih ponuja šola. Profesorji, ki menijo, da dijaki niso zadovoljni z izbiro učenja tujih jezikov, so kot komentar zapisali, da bi lahko na šoli uvedli še učenje italijanščine in kakšnega azijskega jezika, saj bi tako dijaki imeli na voljo še pestrejšo izbiro tujih jezikov.

Odgovori dijakov in profesorjev, ki menijo, da dijaki z izbiro učenja tujih jezikov niso zadovoljni, so zelo podobni. Podobnost v odgovorih je bila, da tako dijaki kot profesorji mislijo, da bi šola lahko uvedla še učenje italijanščine in kakšnega azijskega jezika, na primer japonščine. Menim, da bi bilo dobro, da bi vodstvo šole razmislilo o poučevanju teh dveh jezikov, saj bi s tem dijakom omogočili še dodatno možnost učenja vedno pomembnejših jezikov.

Kot zanimivost naj omenim dejstvo, ki sem ga pridobila v intervjuju z nemškim lektorjem, profesorjem Markom Wolfom. Na nemški srednji šoli se je mogoče učiti veliko več tujih jezikov kot v Sloveniji. V obeh državah se lahko srednješolci učijo angleščino, francoščino, španščino, ruščino, latinščino in nemščino, medtem ko lahko nemški srednješolci po različnih regijah izbirajo še med jeziki, kot so poljščina, turščina, italijanščina, danščina, japonščina, nizozemščina in grščina.

Zanimiv se mi je zdel še odgovor angleškega lektorja na vprašanje: »Katere tuje jezike se učenci najpogosteje učijo v osnovni šoli?«

ANGLEŠKI LEKTOR: »Nobenih, saj na Severnem Irskem otroci z učenjem tujih jezikov pričnejo šele v srednji šoli.«

Odgovor, ki sem ga pridobila v intervjuju, potrjuje pravilnost podatkov, ki sem jih zapisala v teoretičnem uvodu, in sicer da je učenje vsaj enega tujega jezika v osnovni šoli obvezno v vseh državah EU-27, razen na Irskem.

Glede na rezultate dveh različnih anket in pogovora s tujima lektorjema potrjujem hipotezo številka 3.

Hipoteza 3: potrjena

✓ **Hipoteza 4:** Na uspešnost učenja tujega jezika najbolj vpliva nadarjenost za učenje tujih jezikov.

Največ anketiranih dijakov meni, da na uspešnost učenja najbolj vplivata dva dejavnika, in sicer zgodnji začetki učenja jezika in nadarjenost za učenje tujih jezikov. Oba dejavnika je izbralo enako število dijakov, in sicer 72 % vseh anketirancev. Z analizo ankete, ki so jo izpolnjevali dijaki, lahko potrdim pravilnost hipoteze 4, ker pa sem želela zastavljeno

hipotezo še dodatno podkrepiti, sem dijakom postavila tudi vprašanja, kako starši vplivajo na njihovo učenje tujih jezikov in kako učitelj vpliva na njihovo motivacijo pri učenju tujih jezikov. Večina dijakov (65 % vseh anketirancev) meni, da starši na njih ne vplivajo, kar me ni posebej presenetilo, saj tudi name starši pri učenju tujih jezikov nimajo posebnega vpliva. Kljub temu da starši na dijake pri učenju tujih jezikov ne vplivajo, imajo profesorji na dijake velik vpliv. Kar 70 % anketiranih dijakov meni, da učitelj na njihovo učenje najbolj vpliva z dobro razlago.

Pravilnost hipoteze lahko potrdim tudi z mnenji profesorjev. Po mnenju profesorjev na dobro znanje tujega jezika najbolj vpliva redno delo, takoj zatem pa sodelovanje pri pouku. Rezultata ne presenečata, saj profesorji zelo poudarjajo redno delo in sodelovanju pri pouku. Iz osebnih izkušenj lahko rečem, da se profesorjem zdi zelo pomembno poslušanje v šoli in redno delo, h kateremu štejem opravljanje domačih nalog in sprotno učenje snovi. Na tretje mesto pomembnosti dejavnikov se je uvrstil odgovor o nadarjenosti za tuje jezike, kar še dodatno podkrepi postavljeno hipotezo.

Nadaljevala sem z raziskovanjem in prišla še do zanimivejših rezultatov. Profesorjem sem postavila vprašanje: »Ali menite, da s poučevanjem vplivate na dijake pri učenju tujih jezikov?« Vsi profesorji menijo (100 % anketirancev), da s poučevanjem vplivajo na dijake pri učenju tujih jezikov. Največ profesorjev pa meni, da na dijake najbolj vplivajo z dobro razlago. Nihče izmed anketirancev ne meni, da na dijake ne vpliva, kar pa niti ni tako presenetljivo, saj med profesorji velja splošno prepričanje o tem, da s svojim poučevanjem vplivajo na nas, dijake. Vendar kljub odgovorom, ki so mi jih podali profesorji, dijaki na prvo mesto ne postavljajo vpliva profesorja, temveč, kot sem zapisala zgoraj, največji pomen pripisujejo nadarjenosti za učenje tujih jezikov. Dijaki pripisujejo velik pomen profesorjem, vendar sodeč po njihovih mnenjih to ni najpomembnejši dejavnik, ki vpliva na uspešnost učenja tujih jezikov.

Hipoteza 4: potrjena

✓ **Hipoteza 5:** Večina dijakov učenju tujih jezikov pripisuje velik pomen.

89 % anketiranih dijakov meni, da je znanje tujih jezikov zelo pomembno, 10 % dijakov pa je znanje srednje pomembno. Nikomur izmed dijakov se znanje tujih jezikov ne zdi nepomembno. Rezultate dijakov, s katerimi lahko potrdim zastavljeno hipotezo, lahko podkrepim še z odgovori profesorjev. Večina anketiranih profesorjev (79 % vseh anketirancev) meni, da se dijakom znanje tujih jezikov zdi zelo pomembno. Nihče izmed profesorjev ne meni, da se dijakom znanje tujih jezikov zdi malo pomembno ali pa da jim sploh ni pomembno. Nasploh se profesorjem znanje tujih jezikov zdi zelo pomembno, prav tako pa tudi trdijo, da imajo dijaki isto mnenje kot oni.

Rezultati, ki sem jih pridobila, me niso presenetili oz. sem jih pričakovala, ker tudi sama menim, da je znanje tujih jezikov zelo pomembno. Že dobljeni rezultati, ki sem jih prikazala v grafikonu 15, potrjujejo pravilnost hipoteze, saj večina dijakov pripisuje velik pomen tujim jezikom. Razloge vidim predvsem v tem, da je znanje tujega jezika, predvsem angleščine, postalo v stoletju, v katerem živimo, ena izmed pomembnejših komunikacijskih spretnosti, saj

se ljudje z različnih koncev sveta vsak dan srečujemo in pogovarjamo. Menim, da je znanje tujih jezikov pomembno na številnih področjih človekovega življenja, predvsem pri opravljanju poklica, stalnem strokovnem izpopolnjevanju in spremljanju razvoja izbrane stroke v svetu, nadaljnjem študiju, krepitvi medosebnih in medkulturnih vezi ter narodne identitete, zasebnih potovanjih in preživljanju prostega časa.

Rada bi izpostavila tudi odgovora nemškega in angleškega lektorja na vprašanje: »Kateri srednješolci (slovenski ali nemški/angleški) imajo po vašem mnenju večjo željo po učenju tujih jezikov? Zakaj menite tako?«

NEMŠKI LEKTOR: »Menim, da imajo slovenski srednješolci večjo željo po učenju tujih jezikov, ker je slovenščina jezik, s katerim si v tujini težje pomagajo kot na primer nemški srednješolci, ki lahko v tujini za sporazumevanje uporabljajo tudi svoj materni jezik. Veliko slovenskih srednješolcev si želi tudi študirati v tujini in kasneje še delati v deželah, kot so Avstrija, Nemčija in Švica. Poleg tega je nemščina v Evropi zelo razširjena, posledično je zato sporazumevanje v tujini za Nemce dosti lažje kot za Slovence.«

ANGLEŠKI LEKTOR: »Zagotovo slovenski. Razloge za to vidim predvsem v tem, da slovenščina v tujini ni razširjen jezik in posledično si z njim v tujini ne moreš dosti pomagati. Poleg tega med angleškimi srednješolci velja prepričanje, da bi v tujini morali vsi govoriti angleško, zato angleški srednješolci ne dajejo velikega pomena učenju tujih jezikov.«

Slovenci imamo srečo ali nesrečo (odvisno od tega, ali v učenju tujih jezikov vidimo izziv ali nujno) pri tem, da slovenščina kot jezik v tujini ni tako razširjena. Moje osebno mnenje je, da si kot oseba bolj razgledan, če znaš več tujih jezikov. Zelo poznan je tudi pregovor »Več jezikov znaš, več veljaš«, s katerim se ne bi mogla bolj strinjati. Velik razlog za tako motivirano učenje tujih jezikov pripisujem prav tako kot tuja lektorja temu, da si Slovenci s slovenščino v tujini pri sporazumevanju ne moremo kaj dosti pomagati, temveč moramo za sporazumevanje uporabiti znanje katerega drugega tujega jezika.

Hipoteza 5: potrjena

✓/✗ **Hipoteza 6:** Večina dijakov se več tujih jezikov uči, ker meni, da jim bo to najbolj pomagalo pri iskanju zaposlitve.

Razlogi za učenje tujih jezikov so različni, razlikujejo se med posamezniki, zato sem z anketnim vprašalnikom za dijake želela najti glavni razlog za učenje tujih jezikov. Dijakom sem zastavila vprašanje, zakaj se učijo tujih jezikov. 76 % vseh anketirancev se tuje jezike uči, ker si preprosto želijo znati čim več tujih jezikov. Zdi se mi zanimivo, da se dijaki učijo tujih jezikov predvsem iz lastne želje in da so tako zelo notranje motivirani. Na drugem mestu sledi 63 % vseh dijakov, ki se tujih jezikov učijo, ker menijo, da jim bo to pomagalo pri iskanju zaposlitve, s čimer lahko delno potrdim hipotezo številka 6.

Raziskovala sem naprej in dijakom postavila še vprašanje: »Kje ti bo po tvojem mnenju znanje tujih jezikov pomagalo?« Odgovori so bili dokaj podobni. Večina anketirancev (kar 92 % vseh dijakov) meni, da jim bodo tuji jeziki najbolj pomagali pri potovanjih, predvsem

pri lažji organizaciji le-teh. Sledi odgovor, ki ponovno delno potrjuje zastavljeno hipotezo, in sicer odgovor »pri iskanju zaposlitve« s 85 %. Razlog za veliko zastopanost tega odgovora vidim predvsem v težkih razmerah zaposlovanja v Slovenji, saj si veliko dijakov želi študirati in delati v tujini.

Ker so dijaki postavili pomembnost odgovora »pri iskanju zaposlitve« šele na drugo mesto, lahko le delno potrdim zastavljeno hipotezo, saj sem namreč na začetku raziskovanja predvidevala, da se večina dijakov več tujih jezikov uči, ker meni, da jim bo to najbolj pomagalo pri iskanju zaposlitve.

Hipoteza 6: delno potrjena

5 ZAKLJUČEK

Pred začetkom raziskovanja sem menila, da je spretnost komuniciranja v tujem jeziku ena izmed najbolj zaželenih vrednot sodobne družbe. To prepričanje so rezultati pričujoče raziskave samo še potrdili.

V prvem delu raziskovalne naloge sem teoretično predstavila terminologijo o jezikih, osredotočila sem se predvsem na učenje tujih jezikov predšolskih otrok, saj so me zanimala različna mnenja in dejstva o tem, ali je z učenjem tujih jezikov dobro začeti že pred vstopom v osnovno šolo. Prav tako sem navedla nekaj statističnih podatkov o učenju tujih jezikov v Sloveniji in Evropski uniji. V nalogi sem raziskovala odnos gimnazijcev do znanja tujih jezikov, zato sem se v empiričnem delu naloge osredotočila na mnenje dijakov, v svoj vzorec pa sem vključila le dijake I. gimnazije v Celju. Menim, da bi bilo smiselno opraviti še raziskavo, v katero bi vključila dijake ostalih celjskih srednjih šol, tako gimnazijce kot tiste, ki ne obiskujejo gimnazije. Tako bi lahko z večjim in bolj raznolikim vzorcem dijakov in dijakinj še enkrat preverila postavljene hipoteze, osredotočila pa bi se lahko tudi na možne razlike pri odgovorih med gimnazijci in tistimi, ki obiskujejo srednje strokovne in poklicne šole. Z dodatno raziskavo bi lahko preverila tudi splošno prepričanje o tem, da gimnazijcem tuji jeziki pomenijo več kot dijakom, ki ne obiskujejo gimnazije. Prav tako menim, da bi bilo dobro, da bi se v prihodnosti izvedle podobne raziskave za celotno populacijo slovenskih srednješolcev.

Anketirala sem 284 dijakov in dijakinj, odgovore sem preštela, uredila v tabele ter jih analizirala. Zaradi nazornosti sem pridobljene podatke tudi grafično predstavila. Ker pa se je po končanem delu anketiranja dijakov in dijakinj v meni prebudila še dodatna želja po raziskovanju, sem želela rezultate še dodatno preveriti. Anketirala sem profesorje, ki na I. gimnaziji v Celju poučujejo tuje jezike, z dobljenimi rezultati pa sem še lažje podkrepila odgovore, ki so mi jih podali dijaki. Poleg tega sem v nemškem in angleškem jeziku intervjuvala tuja lektorja, profesorja Marka Wolfa in Geralda Britovška, ki sta mi z mnenjem nekoga, ki ne živi v Sloveniji, še dodatno pomagala pri raziskovanju tujih jezikov.

Pred začetkom raziskovanja sem postavila šest hipotez, ki sem jih ob koncu raziskovanja potrdila ali ovrgla. Zanimalo me je, ali so dijaki z učenjem tujih jezikov pričeli že pred vstopom v osnovno šolo. Predvidevala sem, da so z učenjem tujih jezikov pričeli še pred vstopom v osnovno šolo, vendar sem ugotovila, da se je postavljena hipoteza izkazala za napačno. Raziskovala sem naprej in prišla do spoznanja, da so otroške risanke in najstniške nadaljevanke v tujih jezikih pripomogle k temu, da dijaki dobro govorijo tuje jezike. Prav tako me je zanimalo, ali so dijaki zadovoljni z izbiro jezikov, ki jih ponuja šola. Ugotovila sem, da so dijaki večinoma zadovoljni z izbiro, vendar je nekaj anketirancev tudi nezadovoljnih. Razlogi za nezadovoljstvo so predvsem v tem, da se na šoli ni možno učiti italijanščine in kakšnega azijskega jezika, na primer japonščine. Zato predlagam, da bi šola v prihodnosti uvedla še možnost učenja italijanščine in japonščine, saj bi s tem pomagala dijakom, katerih želje so trenutno neuresničene.

Hipotezo, da na uspešnost učenja tujega jezika najbolj vpliva nadarjenost za učenje tujih jezikov, sem z anketiranjem dijakov in dijakinj potrdila, pravilnost postavljene hipoteze pa so

podkrepila tudi mnenja anketiranih profesorjev. Na začetku raziskovanja sem predvidevala tudi, da dijaki znanju tujih jezikov pripisujejo velik pomen, kar je raziskava tudi potrdila. Poskušala sem najti tudi razloge, zakaj se dijaki učijo tujih jezikov. Največ dijakov se tujih jezikov preprosto uči zato, ker si želijo znati čim več tujih jezikov. Zdi se mi zanimivo, da se tuje jezike učijo predvsem iz lastne želje in da so tako zelo notranje motivirani. Poleg želje po znanju tujih jezikov so dijaki navedli še, da jim bo znanje tujih jezikov pomagalo pri iskanju zaposlitve, s čimer lahko le delno potrdim zastavljeno hipotezo (večina dijakov se več tujih jezikov uči, ker meni, da jim bo to najbolj pomagalo pri iskanju zaposlitve), saj dijaki pomembnost odgovora »pri iskanju zaposlitve« niso postavili na prvo mesto.

Pri raziskavi so se pojavila tudi nekatera odprta vprašanja, ki bi jih bilo smiselno raziskati v prihodnje:

- Ali je mnenje gimnazijcev o znanju tujih jezikov enako mnenju dijakov, ki ne obiskujejo gimnazije?
- Ali se gimnazijci učijo več tujih jezikov kot dijaki iz srednjih strokovnih in poklicnih šol?
- Ali bi lahko uvedli obvezno učenje tujega jezika že v 1. razredu devetletke, s čimer bi pomagali otrokom, da bi kasneje lažje spregovorili v tujem jeziku?
- Ali bi bilo dobro uvesti nove načine učenja tujih jezikov, kot so na primer obvezne srednješolske izmenjave v tujini?
- Ali znanje več tujih jezikov res omogoča večje in boljše možnosti pri zaposlovanju?

In še za konec:

»Tisti, ki govorijo več jezikov, živijo več življenj.« (češki pregovor)

6 VIRI IN LITERATURA

6.1 Knjižni viri

1. Borg, S., Brumen, M., Byram, M., Čok, L., idr. Učenje in poučevanje dodatnih jezikov v otroštvu. 1. izd. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2009.
2. Brumen, M. Didaktični nasveti za začetno poučevanje angleškega in nemškega jezika. 1. izd. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2004.
3. Čok, L., Skela, J., Kogoj, B., Pučko – Razdevšek, C. Učenje in poučevanje tujega jezika: smernice za učitelje v drugem triletju osnovne šole. 1. izd. Ljubljana: Pedagoška fakulteta; Koper: Znanstveno-raziskovalno središče Republike Slovenije, 1999.
4. Kompare, A., Stražišar, M., Dogša, I., Vec, T., Curk J. Psihologija: spoznanja in dileme. 1. izd. Ljubljana: DZS, 2011.
5. Počkar, M., Andolšek, S., Popit, T., Barle Lakota, A. Sociologija, Učbenik za sociologijo v 4. letniku gimnazijskega izobraževanja. 1. izd. Ljubljana: DZS, 2011.
6. Prebeg – Vilke, M., Otrok in jeziki: materinščina in drugi jeziki naših otrok. 1. izd. Ljubljana: Sanjska knjiga, 1995.
7. Skela, J. Učenje in poučevanje tujih jezikov na Slovenskem. 1. izd. Ljubljana: Založba Tangram, 2008.
8. Urbanc, D. Miza tiš, riba fiš. 1. izd. Kranj: Modita, 2004.

6.2 Internetni viri

- Evropska unija: (povzeto po: http://europa.eu/index_sl.htm; dostop: 25. 01. 2015)
- Evropski dan jezikov: (povzeto po: http://europa.eu/eu-life/education-training/index_sl.htm; dostop: 25. 01. 2015)
- Materinščina: (povzeto po: <http://www.sds.si/news/4096>; dostop: 25. 01. 2015)
- Popis prebivalstva: (povzeto po: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico>; dostop: 25. 01. 2015)
- Statistični podatki: (povzeto po: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico?IdNovice=4998>; dostop: 25. 01. 2015)
- Svetovni jeziki: (povzeto po: <http://mojpogled.net/jeziki-po-svetu/>; dostop: 25. 01. 2015)

6.3 Viri slik

- Naslovna slika: (povzeto po: https://thetartanassets.s3.amazonaws.com/uploads/33656/original/Foreign_Word_Cloud.jpg; dostop: 25. 01. 2015)
- Slika 1: (povzeto po: <http://gradiva.txt.si/m/slovenscina/uvod-slovenski-jezik-med-drugimi-jeziki/img/svet.jeziki.gif>; dostop: 25. 01. 2015)
- Slika 2: (povzeto po: <http://www.renton.si/wp-content/uploads/2014/12/eu-jeziki-header-620x262.jpg>; dostop: 25. 01. 2015)
- Slika 3: (povzeto po: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico>; dostop: 25. 01. 2015)
- Slika 4: (povzeto po: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico>; dostop: 25. 01. 2015)
- Slika 5: (povzeto po: <http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/EDL-banner-COE2012-EN.jpg>; dostop: 25. 01. 2015)

7 PRILOGE

7.1 Anketni vprašalnik (dijaki)

Sem Eva Esih, dijakinja 4. f-razreda. Pripravljam raziskovalno nalogo z naslovom Odnos gimnazijcev do znanja tujih jezikov. Prosim vas, da izpolnite anketna vprašanja in odgovarjate iskreno, saj mi boste s tem v veliko pomoč pri izdelavi naloge. Anketa je anonimna, podatki pa bodo uporabljeni izključno v raziskovalni nalogi. Že vnaprej se vam zahvaljujem. Kjer ni napisano drugače, je možen samo en odgovor.

Spol: M/Ž

Starost: _____

1. Katere jezike se učiš v šoli?

- a) angleščino
- b) nemščino
- c) španščino
- d) francoščino
- e) italijanščino
- f) ruščino
- g) latinščino
- h) hrvaščino

2. Ali se učiš kakšen tuji jezik izven šole?

- a) DA
- b) NE

Če si na prejšnje vprašanje odgovoril/-a z DA, napiši, kateri tuji jezik se učiš in kako dolgo.

3. Kako dolgo se že učiš angleščino, španščino, nemščino ali kateri drug jezik?

angleščina _____ španščina _____ nemščina _____ drug jezik _____

4. Ali si z učenjem tujega jezika pričel/-a že pred vstopom v osnovno šolo?

- a) DA
- b) NE

Če si na prejšnje vprašanje odgovoril/-a z DA, napiši, kje in kdaj si se pričel/-a učiti tuji jezik.

5. Ali si kdaj gledal/-a risanke in nadaljevanke v tujem jeziku brez slovenskih podnapisov?

- a) DA
- b) NE

6. Če si na prejšnje vprašanje odgovoril/-a z DA, ali meniš, da so risanke in nadaljevanke v tujem jeziku pripomogle k temu, da dobro govoriš tuji jezik?

- a) DA
- b) NE

7. Kako se учиš tuje jezike? (možnih je več odgovorov)

- a) poslušam v šoli, sodelujem pri pouku, delam domače naloge
- b) berem knjige v tujih jezikih
- c) gledam filme ali serije s podnapisi oz. brez njih v tujem jeziku
- d) pogovarjam se s prijatelji iz tujine
- e) veliko potujem
- f) drugo: _____

8. Ali si zadovoljen/-a z izbiro tujih jezikov, ki jih ponuja šola? Zakaj NE?

- a) DA
- b) NE, ker _____

9. Bi si želel/-a, da bi šola uvedla učenje še katerega drugega tujega jezika?

- a) DA
- b) NE

Če si na prejšnje vprašanje odgovoril/-a z DA, napiši, kateri tuji jezik bi si želel/-a.

10. Kaj po tvojem mnenju najbolj vpliva na uspešnost učenja tujega jezika? (možnih je več odgovorov)

- a) predhodno znanje jezika
- b) zgodnji začetki učenja jezika
- c) nadarjenost za učenje tujih jezikov
- d) odnos do tujega jezika
- e) sodelovanje pri pouku
- f) stik s tujci
- g) gledanje filmov ali serij
- h) drugo: _____

11. Kako starši vplivajo na tvoje učenje tujih jezikov? (možnih je več odgovorov)

- a) pomagajo mi pri učenju
- b) pošiljajo me v jezikovne šole
- c) kupujejo mi dodatno gradivo
- d) starši ne vplivajo name
- e) drugo: _____

12. Kako učitelj vpliva na tvojo motivacijo za učenje tujih jezikov? (možnih je več odgovorov)

- a) z dobro razlago
- b) s spodbudnimi besedami
- c) z dobrim odnosom
- d) s slabim odnosom
- e) učitelj ne vpliva name
- f) drugo: _____

13. Kako pomembno se ti zdi znanje tujih jezikov?

- a) zelo pomembno
- b) srednje pomembno
- c) malo pomembno
- d) mi ni pomembno

14. Kje ti bo po tvojem mnenju znanje tujih jezikov pomagalo? (možnih je več odgovorov)

- a) pri iskanju zaposlitve
- b) pri vsakodnevnih opravilih
- c) pri organizaciji življenja
- d) pri potovanjih
- e) pri sporazumevanju s prijatelji iz tujine
- f) drugo: _____

15. Zakaj se učiš tuje jezike? (možnih je več odgovorov)

- a) ker je obvezno
- b) ker si želim znati več jezikov
- c) ker mi bo to pomagalo pri lažji organizaciji potovanj
- d) ker mi bo to pomagalo pri iskanju zaposlitve
- e) drugo: _____

Najlepša hvala!

7.2 Anketni vprašalnik (profesorji)

Sem Eva Esih, dijakinja 4. f-razreda. Pripravljam raziskovalno nalogo z naslovom Odnos gimnazijcev do znanja tujih jezikov. Prosim vas, da izpolnite anketna vprašanja in odgovarjate iskreno, saj mi boste s tem v veliko pomoč pri izdelavi naloge. Anketa je anonimna, podatki pa bodo uporabljeni izključno v raziskovalni nalogi. Že vnaprej se vam zahvaljujem.

1. Kateri tuji jezik poučujete?

2. Kaj po vašem mnenju vpliva na dobro znanje tujega jezika? Označite na lestvici od 1 do 5 (1 najmanj, 5 najbolj).

a) odnos do jezika	1	2	3	4	5
b) zgodnji začetki učenja jezika	1	2	3	4	5
c) predhodno znanje jezika	1	2	3	4	5
d) odnos do profesorja	1	2	3	4	5
e) redno delo (poslušanje v šoli, delanje nalog)	1	2	3	4	5
f) sodelovanje pri pouku	1	2	3	4	5
g) stik s tujci	1	2	3	4	5
h) nadarjenost za učenje tujih jezikov	1	2	3	4	5
i) gledanje filmov ali serij	1	2	3	4	5
drugo: _____	1	2	3	4	5

3. Ali menite, da so se dijaki, ki zelo dobro govorijo tuje jezike, osnov jezika naučili že pri gledanju risank in nadaljevanj brez slovenskih podnapisov?

- DA - vsi
- DA - samo tisti, ki imajo posluh
- NE

4. Ali menite, da s poučevanjem vplivate na dijake pri učenju tujih jezikov?

- DA
- NE

5. Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili z DA, napišite kako. Obkrožite dva odgovora.

- a) z dobro razlago
 - b) s spodbudnimi besedami
 - c) z dobrim odnosom
 - d) z zahtevnostjo in redom
 - e) drugo:
-

6. Ali menite, da so dijaki zadovoljni z izbiro tujih jezikov, ki jih ponuja šola?

- a) DA
- b) NE, ker _____

7. Kaj menite, kako pomembno se dijakom zdi znanje tujih jezikov?

- a) zelo pomembno
- b) srednje pomembno
- c) malo pomembno
- d) ni jim pomembno

Najlepša hvala!

7.3 Intervju

Sem Eva Esih, dijakinja 4. f-razreda. Pripravljam raziskovalno nalogo z naslovom Odnos gimnazijcev do znanja tujih jezikov. Prosim vas, da odgovorite na naslednja vprašanja, saj mi boste z odgovori zelo pomagali pri izdelavi naloge. Odgovori bodo uporabljeni izključno v raziskovalni nalogi. Že vnaprej se vam zahvaljujem.

- Kdaj ste pričeli z učenjem tujih jezikov? _____
- Katere tuje jezike govorite? _____
- Ali se vam zdi slovenščina težka? _____
- Ali vam je všeč poučevanje na naši šoli? Kaj vam je všeč in kaj bi spremenili?

1) Kdaj se otroci v Nemčiji začnejo učiti tuje jezike? (starost)

2) Katerega tujega jezika se začnejo najprej učiti?

3) Katere jezike se najpogosteje učijo v osnovni šoli?

4) Katere jezike se najpogosteje učijo v srednji šoli?

5) Ali je angleščina prvi tuji jezik v Nemčiji? Če ni, kateri jezik ima oznako prvega tujega jezika?

6) Katere tuje jezike se je možno učiti na srednji šoli?

7) Ali se je možno na srednji šoli učiti tudi tuje jezike, kot so slovenščina, hrvaščina ali ruščina?

8) Kateri srednješolci (slovenski ali nemški) imajo po vašem mnenju večjo željo po učenju tujih jezikov? Zakaj tako menite?

9) Primerjajte slovenski in nemški srednješolski sistem (osredotočite se predvsem na učenje tujih jezikov). Kdo ima po vašem mnenju boljši sistem in kateri vam je ljubši? Opišite prednosti in slabosti vsakega od sistemov.

Najlepša hvala!

7.4 Interview

Ich bin Eva Esih, die Schülerin des 4. Jahrgangs. Im Fach Soziologie erforsche ich »**Die Beziehung der Mittelschüler zu den Fremdsprachenkenntnissen**«. Ich bitte Sie, die folgenden Fragen zu beantworten, denn damit helfen Sie mir sehr bei der Erstellung meiner Forschungsarbeit. Ich werde Ihre Antworten ausschließlich für die Erstellung der Forschungsarbeit verwenden. Dafür danke ich Ihnen im Voraus.

- Wann haben Sie angefangen, Fremdsprachen zu lernen? _____
- Welche Fremdsprachen sprechen Sie? _____
- Finden Sie Slowenisch schwer? _____
- Gefällt es Ihnen an unserer Schule zu unterrichten? Was gefällt Ihnen und was möchten Sie verändern?

1) Wann fangen die Kinder in Deutschland an, die Fremdsprachen zu lernen? (das Alter)

2) Welche Fremdsprachen lernen sie zuerst?

3) Welche Fremdsprachen lernen die Schüler am häufigsten in der Grundschule? (in Deutschland)

4) Welche Fremdsprachen lernen die Mittelschüler in Deutschland am häufigsten?

5) Lernen die Mittelschüler Englisch als erste Fremdsprache? Wenn nicht, welche ist dann die erste Fremdsprache?

6) Welche Fremdsprachen kann man in der Mittelschule in Deutschland lernen?

7) Ist es möglich, in der Mittelschule die Fremdsprachen wie Slowenisch, Kroatisch oder Russisch zu lernen?

8) Welche Mittelschüler, deutsche oder slowenische, haben, Ihrer Meinung nach, größere Motivation für das Fremdsprachenlernen? Warum?

9) Vergleichen Sie das slowenische und das deutsche Schulsystem und konzentrieren Sie sich dabei auf den Fremdsprachenunterricht. Wo ist das System, Ihrer Meinung nach, besser und welches gefällt Ihnen besser? Beschreiben Sie die Vor- und Nachteile beider Schulsysteme.

Vielen Dank!

7.5 Interview

Hello. I am Eva Esih, a student of I. high school in Celje. I am doing a research titled »Attitude of secondary school students towards foreign language skills«. I would like you to answer the following questions. By doing so, you will contribute to accuracy of my research. Your answers will only be used in the research. Thank you for your answers.

- When did you start learning foreign languages? _____
- Which foreign languages do you speak? _____
- Do you find Slovenian language difficult? _____
- Do you like to teach in our school? What do you like and what would you change?

1) When do children in Ireland start learning foreign languages? (age)

2) Which foreign language do they have to learn first?

3) Which foreign language do they often learn in primary school?

4) Which foreign language do they often learn in secondary school?

5) Is German the first foreign language in Ireland? If not, which one is it?

6) Which foreign language can be learned in high school?

7) Is it possible in high school to learn foreign languages such as Slovenian, Croatian or Russian?

8) In your opinion, who prefers studying foreign languages; the Slovenian or English teenagers? Why do you think so?

9) Compare Slovenian and Irish high school system. Concentrate on learning foreign languages. Which system do you think is better? Describe advantages and disadvantages of each system.

Thank you very much!